



**КАПІНОС І СВІТЛЯК БУЛИ РІДНОВІРАМИ**

РЕЛІГІЯ с. 14



**СЕРЕДА**  
7 жовтня 2015

**ЧІСЬКИ ПЕРЕВІРЕНІ ФАКТИ**  
№41



**ЛІЛІЯ ПЕРЕМОГЛА У РИМІ**

КУЛЬТУРА с. 5



4 90 грн

**1**  
блок

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

www.ria.ua

# У новому генплані влада, схоже, ховає старі гріхи...

Влада намагається тишком-нишком «протягнути» зміни до генерального плану міста, за якими узаконять раніше віддані під забудову зелені зони, зменшать парки, роздерибанять території комунальних підприємств, позбавлять місто інвесторів

Читайте **ГОЛОВНЕ** С. 10-11

ВИДАВНИЦТВО РІА

Зміни, які міська влада намагається «протягнути» у головному містобудівному документі, за словами фахівців, «вилізуть Тернополю боком»



СЬОГОДНІ У НОМЕРІ

# 524

ВАКАНСІЇ  
ВІД ПРОВІДНИХ ФІРМ  
ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

## Повернули 4-й маршрут

За відновленням маршрутом №4 курсує Тернополем із 5 жовтня тролейбус. Він їде вулицею Живова повз залізничний вокзал, далі проспектом Злуки на вулицю Протасевича. Наразі на рейсі працюватимуть три тролейбуси, повідомили у міськраді.

**ШвидкоГроші** **ГРОШІ ДО ЗАРПЛАТИ**

**3000** ГРН **20** ХВИЛИН

ГОТІВКОЮ ОДРАЗУ

ЛИШЕ ПАСПОРТ ТА КОД

(093) 170 10 28

sgroshi.com.ua

• вул. М. Шептицького, 236 (2-й поверх ТЦ "SOTERIA")

справжні броньовані **ДВЕРІ** від виробника

пожежний сертифікат ліцензійний монтаж дверей

під індивідуальні розміри

**РИФ** м.Тернопіль, вул. Довженка, 18 тел.: (0352) 438030, (067) 7191371

www.rif.te.ua

**Мій Двір**

**ТРОТУАРНА ПЛИТКА** **МАГІК**

м. Тернопіль, Крушельницької, 18, к.203 т.: (0352) 52-28-18

**АКЦІЯ!**

**STIHL**

Усею акції закінчують в офіційного дилера: **ДОБРИЙ ГОСПОДАР**

м. Тернопіль вул. Шептицького, 25 тел. (067) 533-70-67, (0352) 52-37-74 www.gospodar.te.ua

Акція діє з 15.09 по 30.11.2015

MS 170 3 799 грн. MS 180 4 321 грн. MS 180 C 5 224 грн.

**Трактори Мототрактори** **ROBEET** **Мотоблоки**

Тел.: (097) 842-06-17, (067) 353-16-06, (067) 340-59-03, (0352) 52-40-15 www.mini-traktor.com.ua м. Тернопіль, вул. Гайова, 32

**Комп'юніонФінанс**

за **20** ХВ. **ГРОШІ ГОТІВКОЮ** до **10 000** грн

ЛИШЕ ПАСПОРТ ТА КОД

вул. Київська, 11 вул. Патріарха Мстислава, 1

☎ 050 479 14 83 www.kf.ua

## ДУМКА ЖУРНАЛІСТА

Світлана  
ЧЕРНЕЦЬКА

## Кладовище надій

Якось так склалось, що не було нагоди бувати у тернопільській промзоні. Однак необхідність зустрічей із представниками підприємств, розташованих у промзоні, таки привела мене сюди. Запилюжені дороги, сірі громадські будинки, які порожніми очима вибитих вікон стежили за мною, неокоржені іржаві паркани та незрозумілого призначення конструкції.

Відчуття, немов ідеш кладовищем. Кладовищем нездійснених надій та планів, цвинтарем ідей та справ. Заводи „Сатурн”, комбайновий, фарфоровий — тепер це лише згадки і порожні очниці вікон. „Текстерно” та „Промінь” почуваються, як старенькі у хоспісі. Ще живі, але вже забуті всіма, крім найближчих родичів. Ще дихають, але через раз, хрипко випускаючи останні ковтки повітря через апарат штучного дихання.

Колись тут вирувало життя. Ці заводи мали стратегічне значення не лише для Тернополя, а й для України і всього колишнього СРСР. На прохідній вранці вігалися сотні працівників, а в цехах працювали у кілька змін. Годі уявити, скільки тисяч чоловік годували свої родини, працюючи тут, скільки грошей заробляли підприємства для себе й економіки області. Тепер тут збираються п'яні компанії та міські ворони... Хлопці-екстремали грають у страйкбол і пейнтбол на руїнах підприємств, чий назви знали за тисячі кілометрів звідси.

Хто винен? Мабуть, чиновницька байдужість, державна безалаберність і хитромудрі афери, аби розікрати лісшматки і території. А можна ж було знайти інвесторів, підтримати і модернізувати виробництво. І виграли б від цього усі — інвестор, працівники, дирекція, бюджет. А, може, ще не пізно вдихнути життя у сіру безнадію колишніх підприємств промзоні?

## ЯК СТАВИ ДЕРЖАВИ «ПРИВАТИЗУВАЛИ»

## Оборудки ■

Так можна назвати схему, коли майно держави визнали безгосподарним на селищній сесії та продали. Найбільша біда в тому, що йдеться про гідротехнічні споруди державних ставів. Завдяки «купівлі» водойми можна присвоїти

АНДРІЙ ШКУЛА

Степан Шеліга сподівається, що державі вдасться повернути собі стави та гідроспоруди у Залізцях, бо ж власники у них з'явилися через незаконні схеми. Поки тривають суди



## ВИДАВНИЦТВО RIA

«Ловити рибу заборонено», «приватна територія», «рибалити і купатись не можна», «риболовля платна» — такі і схожі написи, на жаль, можна бачити біля більшості ставків області. Ми їх вже сприймаємо як належне і навіть не задумуємо, хто та як став власником тієї чи іншої водойми. А власниками, точніше орендарями, часто ставали завдяки схемам, що йдуть урозріз із законом.

## Спочатку оренда

Наші журналісти дізналися про одну зі схем «освоєння» державних ставів у Залізцях. Там, щоправда, пішли ще далі. Бо ж, окрім «приватизації», умудрилися перекроїти існуючі стави. Але все за порядком.

— Залозецькі стави площею більше двох гектарів, — власність держави, — стверджує керівник місцевого фермерського господарства Степан Шеліга, який хоче добитися повернення ставів у державну власність. — Але сьогодні частина з них, можна сказати, — у приватних руках. Сільська влада знайшла схему — «охрещувала» гідроспоруди ставів безгосподарними, брала їх на баланс, замовляла оцінку і продавала. Ще до продажу гідроспоруд у 2004 році депутати погодили стави в оренду.

«1. Погодити надання в оренду

терміном на 10 років з правом першочергового поновлення договору оренди водні об'єкти на території селищної ради за рахунок земель водного фонду рибдільниці с. Бліх, Зборівського району, Тернопільської області слідує чиним: ставки №5а, 6 загальною площею 16,2 га. гр. Луцику Івану Миколайовичу; ставок №9 площею 77,76 га гр. П'єху Івану Йосиповичу; ставки №7, 8 загальною площею 22 га. гр. Жураковському Петрові Володимировичу та Орловському Михайлу Івановичу».

2. Зобов'язати вищевказаних заявників: 2.1. Оформити договори оренди на дані водні об'єкти із Зборівською районною адміністрацією та укласти договори оренди наявних гідроспоруд з державним підприємством «Укрриба»; 2.2. Орендовані став-

ки використовувати за цільовим призначенням. 3. Просити орендонаймачів надати спонсорську допомогу на розвиток соціально-економічної інфраструктури селища в сумі 500 грн...», — йдеться в рішенні Залозецької селищної ради за підписом тодішнього і сьогоднішнього голови Любомира Фесика.

Махінації почалися вже на етапі оренди. Це відображено в акті позапланової ревізії фінінспекції діяльності Залозецької селищної ради за період з 2009 до 2013 року. Судячи з документа, орендарі не уклали угод з ДП «Укрриба», як це зазначено в рішенні сільради.

## Тривають суди

Ситуація з гідроспорудами ще абсурдніша — вони приватизовані,

хоча й державні. Як це трапилося? У 2010 році селищний голова Любомир Фесик видав розпорядження щодо створення комісії, яка мала б вивчити питання власності гідроспоруд на орендованих ставах. Очолив її депутат Григус М. М. Згідно з висновком комісії, гідротехнічні споруди можна взяти на баланс як комунальне майно через їх «безгосподарність». І це при тому, що господарем була держава! Після висновків комісії прийняли відповідне рішення, дев'ять гідроспоруд взяли на баланс. Потім замовили оцінку, винесли на аукціон та продали. Оцінка окремих водойм — 5000-7000, інших — більше 100 тисяч. Покупців на аукціонах багато не було — двоє претендентів на лот (схоже, розіграли між собою — прим. авт.). До речі, більшість покупців гідроспоруд — родичі представників місцевої влади. Приміром, серед них — син селищного голови Фесик В. Л., а ще один покупець, Григус М. М., — той самий депутат, який очолював комісію, що встановила «безгосподарність» гідроспоруд. Цікаво й те, що гідроспорудою є вся гребля, а не лише водовипускні чи впускні шлюзи. Проте на торгах продавали лише декілька метрів греблі — у місцях, де є шлюзи та інші елементи гідротехнічної споруди. Ще одна цікава обставина, відображена в акті, — зміна ставів. Так, у найбільшому ставі площею 77,76 га з'явилися три греблі. Тобто утворилося чотири нових ставки.

Зараз тривають суди щодо повернення гідроспоруд у державну власність. Тож, можливо, скоро стави знову будуть державними та відкритими. Ці водойми Фонд держмайна, можливо, і продасть згодом, але на відкритому конкурсі й за чималі суми. Сподіваємося, що і обласна влада зверне увагу на проблему, проведе аудит користування ставами в області. А вже підозра, що чимало водойм хтось використовує «на халяву» і виганяє звідти людей.

Ми намагалися отримати коментар від селищного голови, але чоловіка не було на місці, хоч і телефонували декілька разів у робочий час. Просили у бухгалтерії дати номер його мобільного — сказали, що не мають.

## ЕКСПЕРТИ RIA ПРО НАЙАКТУАЛЬНІШЕ

## Що останнім часом вас схвилювало найбільше?



Ірина ПАПУША (39 р.), керівник літдрамчастини театру:

— Серце розривається від того, як люди поливають одне одного передвиборчим брудом. Як на Майдані, то стояли разом, а як вибори, то не хочеться читати газет і білбордів. Якщо ми не довіряємо один одному, то нічим не відрізняємося від терористів на Сході. І дуже гидко від того на душі. Але я оптиміст і сподіваюся, що віра і правда переможуть.



Олександр СМІК (57 р.), заступник міського голови:

— «Бібліофест» — особливий фестиваль, бо показали те, чого зазвичай не можна побачити в нашому місті. Це древні рукописи з майстерні Юрія Храпая, були зустрічі з Владом Литовченко, Лією Кобільник виконала пісні на слова Ліни Костенко... Родзинкою стала зустріч із Ларисою Кадочниковою і перегляд стрічки «Тіні забутих предків».



Наталія ФЕДОРЦІВ (45 р.), журналіст:

— Мала нагоду «протестувати» кандидатів у депутати від політсили, в якій хороші шанси здобути чимало стільців у сесійній залі. Як не пихатий, то неорганізований. Або ж і те, і те. Пихатому начхати на запити виборців, хоч і обіцянки давав. Неорганізованому слід контролювати власне життя, перш ніж братися за облаштування міста. Обличчя нові, мислення — те ж.



Ігор ПАКУЛЕЦЬ (27 р.), боєць-доброволець:

— Хвилює, що добровольці досі не можуть отримати статус учасників АТО, навіть посмертно. З цим зіткнувся знову, коли намагався отримати статус для мого друга Віктора, якого поранили під Широкине і який, на жаль, не вижив. З огляду на події в Сирії можна сподіватися, що на Сході конфлікт заморозиться. Це переконує ще раз, що конфлікт вигідний теперішній владі.



Назар САРАБУН (25 р.), очільник осередку «Правого сектору»:

— Хочеться змінити виховання підростаючого покоління, яке прийде на зміну нам. Щоб воно не думало, чому ми залишили країну в такому стані, а мало плацдарм для подальшого саморозвитку. Друге — це мистецька культура, яку потрібно збагачувати новими, не плаксивими творами і розповідями, а героїчними, натхненними прикладами.



Ганна ЯРЕМА, директор школи №19:

— Щоб ми зберегли нашу державу цілісною, треба всупереч планам, які будують вороги, іти на контакт зі Сходом. Найтісніший контакт — через дітей. А наші діти подружилися. До мене досі телефонують батьки тих дітей, які були в нас. Любов нас об'єднала. Вважаю, що кожне західноукраїнське місто має обрати місто на Сході і через дітей налагоджувати контакти.

# ПОВІЇ ВЖЕ КИДАЮТЬСЯ НА ЛЮДЕЙ

**Бійка** ■ Побиті пальці, груди, руки – так завершився для тернополянки похід до сміттевого баку. Повія, яка пила на зупинці поруч, пригадала жінці її давні зауваження з приводу розпивання алкоголю і почала бити. У хід пішли пляшки і лопати

СВІТЛАНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,  
SVITLANA.GRUVAS@20MINUT.UA

У Тернополі на «Східному» на місцеву мешканку напала повія. Остання облила тернополянку горілкою та побила її. Тернополянка намагається притягнути «нічного метелика» до відповідальності.

Інцидент трапився на вул. Протасевича, 5 жовтня близько 19.00. Про це у редакцію повідомила донька тернополянки.

— Дістало вже. Скільки років це можна терпіти? Мало того, що через тих повій страшно пройти біля зупинки, то тепер ще й на людей нападають без причини, — каже Оксана І. (прізвище ред. відоме). — Вчора повія побила мою маму. Мама вносила сміття, а та накинута на неї.

За словами пані Оксани, мешканці вул. Протасевича роками борються проти таких сусідів. Адже ті облюбували зупинку громадського транспорту біля магазину «Христя» — і ні дівчатам пройти, ні дітям. Тернополяни роками про-

сять міліцію та владу, щоб нарешті забрали з-під їхніх вікон тих панянок, однак безрезультатно.

— Мені, щоб винести сміття, треба пройти біля зупинки, — розповідає тернополянка Лідія Попадюк. — Іду, а на зупинці сидять дві повії, п'ють (місцеві вже знають їх в обличчя — прим. ред). Я колись вже їм робила зауваження. А цього разу проходжу мовчки. Одна з них починає всліяко обзивати мене. Я не зупиняюсь, йду далі. Кажу їй: «Слухай, я що, тебе чіпаю? П'єш, то пий». Чую, а на мене щось полилось. Дивлюсь, а вона лле горілку на мене і кричить, що зараз мене напоїть.

## Вхопилась за ломаку та лопату

Далі повія, за словами тернополянки, почала кидати у неї пластиковими стаканчиками, штовхати в плечі. Жінка впала, руками впершись об обруківку.

— На бруківці був обрізок дошки, — продовжує пані Лідія. — Я бачу, що вона на мене нападає,

схопилась за ту дошку. Розвертаюся, а вона вже наді мною замахається порожньою пляшкою, хоче нею бити. Я почала оборонятись дошкою. Вона ще більше розійшлась, схопила якусь ломаку і знову напала. Добре, що у мене був пакет зі сміттям, то деякі удари на нього припали. Далі повія вхопилась за лопату — вона стояла поруч, бо комунальники бруківку кладуть. І замахнула на мене.

Жінка почала кликати на допомогу робітників. Вони відігнали «панянку». Однак та не дозволяла жінці піти додому. Врятував ситуацію сусід, який саме вийшов виносити сміття.

— Він схопив її, притримав, поки я побігла за телефоном, — каже пані Лідія. — А вона зрозуміла, що хочу викликати міліцію, забралась із тієї зупинки, пішла у двір пити. Згодом приїхала міліція. А та панянка чого там тільки почала не витворяти — і гарчала на міліцію, і кричала, і нужду почала справляти у дворі.

Правоохоронці забрали повію у відділок. А перелякана і мокра постраждала тернополянка відмовилась їхати у такому вигляді — слідчий опитував її вдома.

— У мене побиті пальці, груди, плечі, — додає Лідія Попадюк. — Сьогодні (6 жовтня — прим. ред.) йду на медичну судову експертизу. Не хочу подарувати їй такого — щоб мене в 62 роки під моїми вікнами побила повія?! А в нас же тут діти ходять. Мені ж вона погрозувала розібратись і з онуками.

## Повія відмовилась від показів

За словами тернополянок, повії не уперше провокують сварки із місцевими мешканцями. Одного разу сварка закінчилась викликом міліції.

— Якось одна з повій нагрubiла мамі, — додає пані Оксана. — Мама викликала міліцію, але заяви тоді не писали. Наступного дня її подружки привели її до мамі, змусили вибачитись та пару разів дали по лиці. Але останній випадок — це вже перехід усіх меж.

Пані Оксана звернулася до міського голови. Той, за словами жінки, пообіцяв влаштувати серйозну розмову з міліцією. Пробують розібратись у ситуації і правоохоронці.

— Міліція встановила особу нападаючої. Це громадянка 1985 року народження, проживає на вул. Лесі Українки, — кажуть у прес-службі обласної міліції. — Від проходження освічення вона відмовилась, надавати будь-які покази — також. Правоохоронці порушили кримінальне провадження. Внесли в ЄРДР за частиною І ст. 125 КК «Умисне легке тілесне uszkodження».

За неофіційною інформацією, згадувану панянку уже кілька разів притягували до адмінвідповідальності через заняття проституцією.

— Близько двох тижнів тому біля нашого будинку був міський голова, — додає пані Оксана. — Люди так і казали: «Заберіть нарешті тих ку... в з-під наших вікон».

## Сьогодні на сайті 20minut.ua

### Найчастіше читають:

- У Тернополі перевізник поставив у маршрутці сканер
- На продовольчих ярмарках не так вже й дешево, як обіцяли, скаржаться тернополяни
- Біля Тернополя бус зіткнувся із позашляховиком і перекинувся
- Тернопільський літак: бути чи не бути
- Нахабне ДТП на вул. 15 Квітня В маршрутці в'їхав джип з номером 5555
- Вчитель з Тернопільщини рік відвоював в АТО
- Фото дня: Біля «Шостого» прогулюється напівголий чоловік
- Збирати гроші «на благодійність» у маршрутках і троллейбусах заборонено
- Реорганізація прокуратури без скандалів не обходиться
- У ніч з 2 на 3 жовтня починається метеорний потік

### Найчастіше коментують:

- У Тернополі перевізник поставив у маршрутці сканер <http://te.20minut.ua/10464133>
- Тернопільський літак: бути чи не бути <http://te.20minut.ua/10464288>
- Нахабне ДТП на вул. 15 Квітня В маршрутці в'їхав джип з номером 5555 <http://te.20minut.ua/10464427>
- В Україні перейдуть на контрактну форму роботи з учителями <http://te.20minut.ua/10464395>
- Кіт також прийшов на Марш Миру захищати права тварин <http://te.20minut.ua/10464408>
- Біля Тернополя бус зіткнувся із позашляховиком і перекинувся <http://te.20minut.ua/10464429>

### За кого ви будете голосувати на місцевих виборах?

- за представників чинної влади..... 9.48%
- за нові обличчя і партії ..... 18.97%
- я завжди голосую за ту ж саму партію — і ці вибори не виняток ..... 7.76%
- ще не визначився.... 28.45%
- я не піду на місцеві вибори ..... 35.34%



### ФОТО ДНЯ

6 жовтня • 11:25 • вул. Князя Острозького, 43



МАР'ЯНА ДОХВАТ

Карикатуру на президента Росії на стіні будівлі служби збуту теплової енергії КП «Тернопільськтеплокомуненерго» намалював тернопільський художник Юрій Цуприк. Митець зобразив Путіна в образі Гіллера та гадюки. Перехожі з посмішкою розглядають карикатуру й іноді фотографують її

# У Тернополі оновили реанімацію для немовлят

ДІАНА ОЛІЙНИК,  
0-67-346-52-39,  
DIANA.OLIJNYK@20MINUT.UA

Відділення інтенсивної терапії новонароджених обласної дитячої лікарні відкрили 6 жовтня. Капітальний ремонт зробили коштом обласної ради.

З обласного бюджету виділили 3 млн 703 тисячі гривень. Крім того, залучили ще 500 тис. грн позабюджетних коштів.

Тут зробили реконструкцію палат відділення, доповнили його новим обладнанням. Зокрема вивели за межі відділення апарати, що подають кисень і повітря, таким чином усунувши шум.

— Так краще виходжують дуже недоношених дітей, адже для всіх дітей існує режим сну, відпочинку, а коли апарат постійно гуде — це погано, — каже завідувача цього відділення Надія Пасяка.

У цьому відділенні лезуть малюки від народження до 27 днів, діти, яких прооперували, а також немовлята з недостатньою вагою, яким потрібен контроль маси, вологості, температури, концентрації кисню.

— Одночасно апарати можуть надавати допомогу дев'ятьом дітям, але, якщо є необхідність, то можуть розмістити і дванадцятьох, — зазначила куратор центру неонатології Галина Павлишин. — Щороку відділення надає допомогу 250-270 малюкам. Уже кілька років ми можемо виходжувати дітей, які народжуються з масою 500-700 грамів. У Тернопільській області щороку народжуються 70-80 таких діток. Їх виходжування є тривалим і потребує високої кваліфікації медиків.

Реконструкція тривала п'ять років, каже головний лікар обласної

дитячої лікарні Григорій Корицький. Через брак коштів у 2011-2012 роках ремонт призупинили. Два роки тому фінансування відновили, тож цього року завершили ремонт.

— Це відділення відкрили у 1997 році, — розповідає пан Корицький. — Спочатку відділення було розраховане на шістьох пацієнтів. У 2010 році виникла потреба в реконструкції цього відділення, бо воно не відповідало вимогам часу. Тож відділення розширили до дев'яти місць і здійснили реконструкцію. Тепер діти нашого краю можуть отримати кваліфіковану допомогу на сучасному рівні за сучасними технологіями. У майбутньому плануємо докупити для відділення сучасне обладнання для новонароджених, а також апарати для штучної вентиляції легень і завершити обладнати операційні.

### ГАРЯЧА ЛІНІЯ "20 ХВИЛИН"

Сьогодні на гарячій лінії "20 хвилин" чергує журналіст Андрій ШКУЛА. Зі своїми запитаннями та інформацією ви можете звернутися за телефоном 43-00-50, 43-00-56 або надіслати їх нам на електронну адресу 20hvilyn@gmail.com.



|                                    |          |
|------------------------------------|----------|
| Редакція "RIA плюс" та "20 хвилин" | 43-00-50 |
| Пожежно-рятувальна служба          | 101      |
| Міліція                            | 102      |
| Швидка медична допомога            | 103      |
| Аварійна газу.                     | 52-62-38 |
| Аварійна водоканалу                | 25-26-10 |

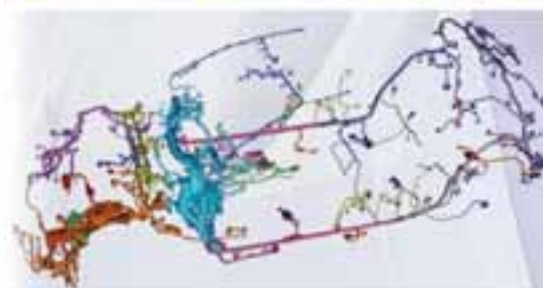
### ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

|                                  |                    |
|----------------------------------|--------------------|
| Аварійна тепломереж              | 25-48-10           |
| Чергова міської ради             | 1580               |
| Довідкова залізничного вокзалу   | 1505               |
| Довідкова автовокзалу            | 1504               |
| Цілодобова стоматологічна служба | 52-06-09           |
| Чергова аптека                   | 24-22-70, 26-93-88 |

|                                    |          |
|------------------------------------|----------|
| Управління захисту прав споживачів | 52-16-65 |
| Управління транспорту              | 52-15-14 |
| Перевірка якості продуктів         | 52-23-87 |
| Довідка міськвиконкому             | 23-63-97 |
| Головавтоінспекція                 | 52-47-38 |
| Аварійна електромереж              | 52-24-66 |



**SEBN UA**



ТзОВ «СЕ Борднетце-Україна» запрошує на роботу:

- **В'язальників схемних джгутів, кабелів та шнурів**  
(без вимог до освіти та досвіду роботи)
- **Менеджерів з логістики, інженерів, ІТ та ін. спеціалістів**

Офіційне працевлаштування, медичне страхування, навчання за рахунок роботодавця, гарячі обіди, безкоштовне транспортування до місця роботи для працівників позмінного графіку

**Співбесіди відбуваються о 13.30 Пн.-Пт.**

**Адреса:** вул.15 квітня, 7, с. Байківці, Тернопільський р-н.

**Довідка за тел.:** (0352) 51-08-46, (095) 260-07-03, (067) 670-35-20

# СКУЛЬПТУРА ЛІЛІЇ ПЕРЕМОГЛА В ІТАЛІЇ

## Досягнення

Завдяки своїй уяві і творчості 21-річна тернополянка – студентка Римської академії мистецтв – виборола право на встановлення її скульптури в одному з міст на Півночі Італії і премію на втілення задуму



Скульптуру Лілії Мочули встановлять в одному з міст на Півночі Італії

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,  
EUGENIA.TSEBRIJ@20MINUT.UA

Перше місце на міжнародному конкурсі скульптур молодих художників від фундації Пеано отримала 21-річна тернополянка Лілія Мочула. Конкурс відбувся у містечку Куно неподалік Турина. Його проводять

уже 19 років поспіль.

На конкурсі Лілія представила скульптуру під назвою «Точка зору».

— Це кам'яний блок з отво-

рами, що символізують вікна у будинку — відчинені, зачинені, прикриті шторами, — описує дівчина свою роботу. — Величина скульптури така: 3 м — довжина,

2 м — висота, 1 м — ширина. Вона стоїть на траві, і крізь ці віконечка видно міський пейзаж. Люди, які сидять на траві і дивляться крізь ці віконечка, бачать

різні частини загальної картини, тобто мають свою точку зору. Але ніхто із них не отримує повного зображення, якщо не візьме до уваги і те, що видно з інших віконечок. Ця скульптура є інтерактивною, бо має зв'язок зі спостерігачем. А діти можуть гратися — пролазити крізь отвори, бігати навкруги скульптури.

За перше місце Лілія отримала грошову премію — 5000 євро і можливість реалізувати проект.

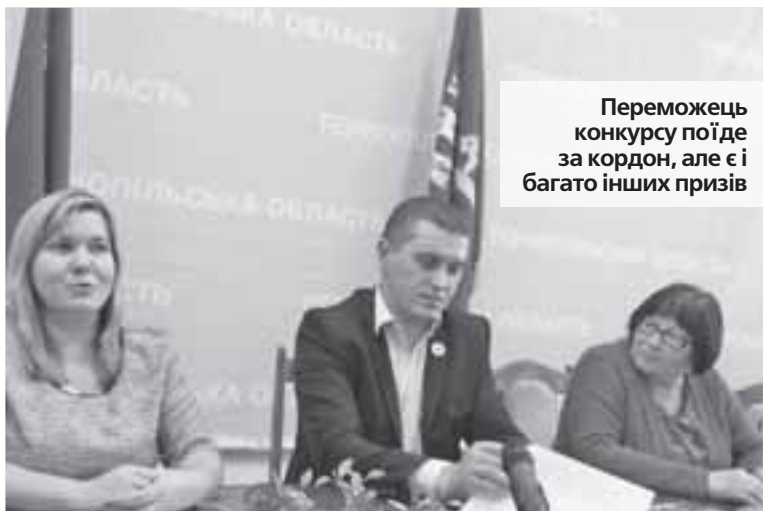
— На конкурс я робила маленький макет цієї скульптури, — каже співрозмовниця. — Щоб реалізувати проект у реальних розмірах, грошової премії, яку я отримала, буде недостатньо. Тому я шукаю спонсорів, які допомогли б мені.

Скульптуру Лілії Мочули встановлять в одному з міст на Півночі Італії. Дівчина пишається своїм досягненням.

— Знати, що десь стоїть те, що ти створив, — дуже почесно для скульптора, — додає вона.

До слова, Лілія Мочула вже третій рік навчається у Римській академії мистецтв. Вона отримує стипендію від італійського уряду, що покриває її оплату за навчання та проживання в Італії.

## Подорож – приз за ідею маршруту



Переможець конкурсу поїде за кордон, але є і багато інших призів

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,  
EUGENIA.TSEBRIJ@20MINUT.UA

Придумати найоригінальніший туристичний маршрут Тернопілля й отримати за це приз може кожен тернополянин. Переможець зможе поїхати у подорож за кордон. Автори маршрутів, які посядуть друге і третє місце, — відпочинок в оздоровчих комплексах.

Подарунки від місцевих туроператорів обіцяють винагороди й іншим учасникам конкурсу оригінальних маршрутів. А маршрути туроператори планують втілювати в життя.

— Цікаво бути першими. Тому

треба час від часу оновлювати туристичні продукти і йти в ногу з часом, — каже заступник директора департаменту розвитку інфраструктури, транспорту і туризму, начальник управління розвитку туристичної інфраструктури обласної адміністрації Назар Яворський. — Думаю, що люди, які мають багато ідей, але ще не реалізувалися у туризмі, зможуть показати себе у цьому конкурсі. Подавати заявки можна до 1 грудня, щоб спокійно можна було попрацювати. Наприкінці грудня ми будемо підбивати підсумки. В оргкомітеті конкурсу — практики і науковці. Адже в туризмі вже давно треба переходити від теорії до практики.

## ДОВІДКА

Подорож – приз за ідею маршруту

терnotour.com.ua, а також на сторінці «Тернопільщина туристична» у Facebook. Матеріали для конкурсу можна приносити за адресою: Тернопіль, вул. Грушевського, 8, кабінет №535.

## Мистецтво – від Ліланда з Перу

ІРИНА НЕБЕСНА, ВОЛОДИМИР ЩЕРБА,  
0-98-950-56-57,  
IRYNA.NEBESNA@20MINUT.UA

Виставку скульптора Ліланда Біті «Що говорять дерева» відкрили в суботу, 3 жовтня, у «Бункермузі».

Як розповідає 42-річний митець, над скульптурами із дерева він працює впродовж останніх чотирьох-п'яти років, а до того займався живописом.

Ліланд Біті розмовляє англійською. Він народився у штаті Техас (США), а живе у Перу. Чоловік часто подорожує.

— Коли розпилюю шматок деревини — не знаю, що вийде, — каже Ліланд. — Те ж можу сказати про готову скульптуру. Кілька людей мені говорили, що це схоже на пару закоханих. Якщо для когось це пара закоханих, я не проти. Для мене головне — відчуття, коли я це роблю.

За словами майстра, в Україні він працював уже неодноразово, його виставки проходили в різних містах. І всюди скульптор залишав на згадку якісь свої роботи. Після виставки планує залишити одну з робіт тернополян.

— Особливість моїх робіт у тому, що я використовую дерева, які ростуть там, де мешкаю. Для роботи підходить лише суха деревина, тобто я нічого не зрубую і не спилую, — розповідає митець. — Свої скульптури залишаю у тих країнах, де їх створив.

Приміром, скульптури Ліланда Біті є у Туреччині, Греції тощо. Загалом їх близько 50.

Побачити експозицію можна у дворі «Бункермузу» до 23 жовтня. Потім скульптури розмістять у парках міста. Перед тим їх покрийть захисним шаром, аби вони не псувалися.



Ліланд Біті живе у Перу, але працює у різних країнах. У кожній — залишає свої роботи, які створив, живучи там



Виставку робіт американського скульптора можна побачити у дворі «Бункермузу»

## «ГОЛОВА ДЕРИБАНИЛА ЗЕМЛЮ...»

**Гроші** ■ Голову приміського села, спійману у вересні на хабарі, випустили під заставу 200 тис. Селяни бояться, що справу затягнуть і посадовець уникне відповідальності

СВІТЛАНА ГРИВАС



— Ми багато років поспіль просили голову зупинитись, — каже Іван Буярьський. — Але вона не звертала на це уваги. Добре знала, з ким треба ділитись, щоб не було проблем

СВІТЛАНА ГРИВАС,  
0-96-709-74-60,  
SVITLANA.GRUVAS@20MINUT.UA

Чимало жителів Гаїв Шевченківських дуже втішені, що нарешті багаторічну очільницю їхньої сільради взяли на хабарі. Однак побоюються, що справа може не дійти до логічного завершення, а зупинитися ще на стадії досудового слідства.

Про це розповіли громадські активісти села. Вони переконують, що вже багато років поспіль писали про зловживання голови сільради й дерибан землі у районну, обласну і навіть Генеральну прокуратуру. Але всі ці звернення не давали результату. Мовляв, голова добре знала, з ким треба співпрацювати.

Нагадаємо, на початку вересня правоохоронні органи повідомили про затримання на хабарі розміром 280 тис. грн голови однієї з сільрад Тернопільського району. За інформацією СБУ, у таку суму зловмисник оцінив свої послуги за сприяння в отриманні 12 соток землі під житлове будівництво. За цим фактом відкрили кримінальне провадження

за ст. 368, ч. III. Про це йшлося у статті «На хабарі 280 тисяч затримали сільського голову Гаїв Шевченківських».

— Чи відповідь за свій вчинок Світлана Лютинець — наболіле питання, — каже голова Громадської організації «Наше село» із Гаїв Шевченківських Іван Буярьський. — Десять років ми були в опозиції до голови, але нічого не могли зробити. У сільраді були закриті сесії, ніхто не виносив на загал, які ж питання розглядати-муть на сесії і яке рішення прийняли. А там просто дерибали землю. Скільки ми не писали у прокуратуру, це нічого не дало. Після Революції Гідності були сподівання, що все зміниться, але де там. А затримання нашої голови СБУ здивувало і вселило надію.

Чимало гаївчан знають, хто давав гроші голові та

хто саме звернувся до правоохоронців, продовжує пан Буярьський. За його словами, люди кажуть: рано чи пізно голова мала попасти, адже за напрацьованою схемою землі роздавали давно і за великі гроші.

— Депутати створили собі кооператив, — каже пан Буярьський. — Той кооператив фактично роздерибанив центр села. Там був молодий ліс, а депутати називали його чагарником. Ми оскаржували рішення у різних судах і вигравали справи. Але вони ту площу таки роздали. Встигли роздати 20 ділянок, а на 21-й голова сільради попалася.

Затримання голови сільради Гаїв Шевченківських із грішми стало подією, яку обговорювали чи не усі жителі села.

— У сільраді два дні після того палили папери, — каже Іван Буярьський. — Люди, які

живуть біля сільради, бачили це. Я звертався до слідчого, але ніхто не відреагував. Мовляв, це справи не стосується. Зараз кажуть, що не можна нічого оприлюднювати. Я прийшов на третій день, а мені кажуть, що справу закрили і передали у прокуратуру. У село за два тижні ніхто не приїхав — ані журналісти, ані міліція. Минуло три тижні — жодної реакції. Вважаємо, що Світлана Лютинець знову може вийти сухою з води. Можуть статтю змінити, тоді обійдеться штрафом чи умовним покаранням. Може, вже перекваліфікували, хтосна. Може, завтра суд, а ми не знаємо...

Також громадські активісти вважають, що до відповідальності треба притягнувати і фахівця із земельних питань, і депутатів, які голосували за відповідні рішення. Мовляв, вони на це заслужили.

Чи, бува, нема перекваліфікації справи і на якому етапі слідство, ми поцікавились в обласній прокуратурі та міліції. Тут запевнили, що статті, за якими відкрили кримінальне провадження, не змінилися.

— Сільському голові було обрано міру запобіжного заходу взяття під варту, — повідомили у прес-службі обласної міліції. — Суд призначив заставу у розмірі 200 тис. грн. Її сплатили. Ще триває розслідування. Поки що немає результатів експертизи комп'ютерної техніки.

Справу, як розповіли фахівці, орієнтовно розслідуватимуть до середини жовтня.

Прокоментувати першорезультативні події ми попросили й голову — Світлану Лютинець. Жінка відмовилась.

— Ні, зараз я не даю коментарів, — каже пані Лютинець. — Згодом все розповім. Ви будете все знати. Я вам все розкажу. Вибачайте.

SMS-новини від читачів «20 хвилин»



Вашу новину прочитають

**78 979**

тернополян

Ви гарантовано отримаєте 10 гривень\* на Ваш мобільний рахунок

Просто надсилайте новини на номер 0-97-184-17-38

Українців, напевно, ніколи не візьмуть у Європу, бо є велика категорія свиней, а не людей. Весь ліс біля «Подолан» закиданий сміттям. Так важко прибрати за собою після гулянки? Володимир (31 р.)

Минулого тижня, коли похолодало, було дуже гарно вранці біля Ставу. Вода там ще тепла і парув, як тепла ванна у холодній кімнаті. Ірина (42 р.)

Дуже багато тернополян переходять дорогу на вул. 15 Квітня поза переходом, біля церкви Михайла. Мало того, що це дико, та ще й про своє життя не думають. Тепер сутеніє швидше. Пішоходи, будьте обережні! Іван (33 р.)

На ринку, що на вулицях Київській і 15 Квітня, останнім часом стало чистіше. Марія (23 р.)

Кандидати у депутати миськради уже почали розклеювати свої «обличчя» на округах. «Прикрашають» Тернопіль. Петро (27 р.)

\* У разі публікації Вашої новини, отриманої на телефон 0-97-184-17-38 SMS-повідомленнями, інформація має вийти на Ваше ім'я, а не на назву оператора мобільного зв'язку для поповнення Вашого рахунку на 10 грн. Також Ви можете поділитися інформацією про події за телефоном 43-00-50 без нарахування вказаної вимоги.

## Відомі люди очима дітей

«RIA плюс» продовжує рубрику «Відомі люди очима дітей». Задля експерименту наш кореспондент показала дітям фото політиків, високопосадовців і відомих тернополян



Генрик Літвін — посол Польщі в Україні



Володимир Щерба — журналіст



Світлана Андріюшина — поетеса



Галина Полюга — викладач



Тетяна Шпікула — молода мама

Оленка (5 р.):

■ Професія цього дядька — бізнесмен. У нього є багато грошей. Де він працює? Він працює в будинку.

Коля (5 р.):

■ Його фотографії висять на таких великих дошках на вулицях. Це, напевно, його професія.

Катруся (5 р.):

■ Він — танцюрист. Цей дядько танцює бальні танці. У нього є партнерка, і вони разом виступають.

Тарасик (5 р.):

■ Цей дядько дуже багато говорить. Він працює ведучим у телевізорі, і в нього є мікрофон.

Юля (4 р.):

■ Ця тьотя грається ляльками. У неї є багато ляльок «братц». Вона їх одягає і робить їм зачіски.

Христинка (5 р.):

■ Вона — фея. У неї є чарівна паличка, якою вона перетворює динозаврів на маленьких котиків.

Андрійко (6 р.):

■ Ця тьотя працює у школі. Вона чить дітей читати і писати. А чемним дітям на зошити ліпить наклейки.

Богданчик (5 р.):

■ Ця тьотя працює там, де висить багато великих малюнків. Так, вона працює у музеї.

Ліля (5 р.):

■ Вона працює в телевізорі. Цю тьотю показують у фільмах. Вона — актриса.

Остапчик (5 р.):

■ Ця тьотя вмє говорити з дельфінами. Вона працює на морі. Її робота — вчити дельфінів високо стрибати через кільця.

# ЗАХОПИВ ЗЕМЛЮ У ЗАКАЗНИКУ І БУДУЄ

## Бізнес ■

Майже 80 соток землі у заказнику перетворилось на відпочинкову базу. Остання без дозволів і погоджень розрослася з одного літнього будиночка. Збитків — на 123 тис. грн

СВІТЛАНА ГРИВАС, 0-96-709-74-60,  
SVITLANA.GRUVAS@20MINUT.UA

П'ять років чернівецький бізнесмен захоплював землю на території Касперівського ландшафтного заказника. Незважаючи на потуги екологів, правоохоронців, місцевої ради, у заказнику на захопленій землі розрослася база відпочинку «Аквамарин».

Чи то потуги контролюючих інстанцій були не такими сильними, а чи хтось давав порушнику «зелене світло» на всі бізнесові справи, але людина з 2010 року розширює та збільшує незаконну ділянку. І, що найцікавіше, ця тема ненова — її у попередні роки висвітлювали тернопільські ЗМІ, телебачення. Про притягнення до відповідальності заявляли й органи прокуратури. Утім, як пояснюють у сільраді Касперівців, правоохоронці не могли встановити особу, якій належить база. Тож проблема була, але ніхто нічим не міг зарадити.

## Будує у заказнику

Справа дещо зрушилась з місця після відвідин 21 вересня «Аквамарину» правоохоронцями, контролюючими інстанціями та громадськістю. На базу вони навідалися після отримання дозволу від суду на огляд території.

— Історія почалась із появи невеличкого будиночка, — розповідає директор ГО «Протидія корупції та моніторинг екології «Скеля». — Чоловік, маючи документи на невеличку ділянку, забудовує

АНДРІЙ ОБЕЩІК



значно більшу територію. Вирубав близько 70 дерев. На території буде великий готельний комплекс. Цьогоріч «підприємець» переніс свою огорожу ще далі, розширив територію. І це у той час, коли проти нього з 2013-му відкрили кримінальні справи.

На цьому порушення бізнесмена не закінчуються. Контролюючі інстанції та правоохоронці мають

коінспекції в області Михайло Онищук. — Після останнього огляду екологи нарахували збитків, завданих природно-заповідному фонду (далі ПЗФ — прим. ред.) на 123 тис. 149 грн.

## Шукали власника

Порушення на території заказника підприємцем, за словами пана Онищука, екологи фіксують

— Повідомляли і про огорожу, і про зняття ґрунту, — каже сільський голова Володимир Галайдіда. — Але правоохоронні органи не могли встановити осіб, яким належить база

ще ряд претензій до «Аквамарину». — Людина незаконно заволоділа земельною ділянкою, здійснила незаконну вирубку, зняла верхній родючий шар землі, замостила плиткою-бруківкою, побудувала відпочинкові будиночки, басейн. І все це без жодного дозвільного документа, — розповідає начальник відділу екологічного контролю природно-заповідного фонду рослинного і тваринного світу Держе-

уже п'ять років. Та оскільки у всіх них є ознаки кримінальних злочинів і йдеться про територію ПЗФ, інформацію про це передавали до прокуратури. Утім, коректної відповіді щодо подальшої долі усіх цих звернень не отримали.

— Результату не було, — додає пан Онищук. — А там купа порушень. Той чоловік здійснює незаконне використання води, зробив свердловину, каналізація витікає просто у водосховище. Ця справа

перебуває у нас на розгляді, бо якби це була організація, а не фізична особа, ми вже її притягнули б до відповідальності.

Про спроби зупинити свавілля розповідають і в сільраді. Кажуть, що повідомляють про порушення у всі служби вже два роки поспіль — Повідомляли і про огорожу, і про зняття ґрунту, — каже сільський голова Володимир Галайдіда. — Але правоохоронні органи не могли встановити осіб, яким належить база. Та тепер нібито вже встановили особу власника. У нього все незаконно — нема ні землі, ні дозволу на будівництво, все — фікція. Має тільки право власності на літній будиночок, з якого розбудова починалась.

У 2014 році «бізнесмен», за словами голови, спробував взяти в оренду захоплену територію. Для цього написав заяву у сільраду. Але там йому відмовили.

Утім, за нашою інформацією, голова дещо лукавить. Приміром, він отримувал приписи від екологів через вирубування дерев та інші порушення, здійснені підприємцем, але не виконував їх. Тож фактично і сам заплющував очі на деякі порушення.

У міліції запевняють, що мають намір притягнути порушника до відповідальності.

— З 2013 року відкрито кримінальне провадження за ст. 246 «Незаконна порубка лісу», — кажуть у прес-службі обласної міліції. — Оскільки він знищував щоразу більше і більше дерев, то за цією статтею є кілька епізодів. У 2014 році також відкрили провадження за статтею 252 «Умисне знищення або пошкодження територій...». На контакт із правоохороонними органами бізнесмен не йде.

## Пояснювати не збирається

Про некоммунікбельність чоловіка розповідають і сусіди. Його незаконна база відпочинку розташована поруч із ТОВ «Росинка». Це одна з організацій, офіційно зобов'язаних охороняти Ландшафтний заказник загальнодержавного значення. Очільник її під час попередніх візитів журналістів, що є у сюжетах, охарактеризував сусіда як неадекватного.

— Я з ним не спілкуюсь узагалі, — каже директор ТОВ Михайло Вербіцький. — Були випадки, що людей покусали його собаки. Він сказав, що це наші проблеми. Туди виїжджала міліція, але чим то все закінчилось, не можу сказати.

За коментарем з приводу захоплення землі ми звернулись і до згаданого бізнесмена — Богдана Савчука, зателефонувавши на мобільний. Чоловік після роздумів заявив, що він — то не він.

— Ви Богдан Савчук?  
— Ні... А йому щось передати?  
— Преса. Потрібен коментар.  
— Ні... Я — Денис.  
— То Богдана можна? Можете передати слухавку?  
— ... Я не знаю, хто такий Богдан Савчук.

А тим часом у розміщених на сайтах в Інтернеті оголошеннях «Аквамарин» запрошує відвідати екологічне чисте місце. Обіцяє парковку, озеро, пляж, хвойний ліс, облаштовані номери, ряд розваг. Чи реально таке облаштувати без мовчазної згоди різних структур у заказнику — питання риторичне. Тим більше, що такий незаконний «поселенець» на території заказника, — не єдиний. Є й інші, відомі в області посадовці.

# У Тернополі велосипед — не транспорт

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, 0-67-307-55-58,  
VOLODYMYR.MOROZ@20MINUT.UA

Щойно почали розробляти цільову програму розвитку велосипеду в Тернополі, а у Львові міськрада вже встановлює муніципальні велопрокати.

У місті Лева перша в Україні станція велопрокату уже діє біля технопарку на вул. Федьковича. У найближчі дні такі ж запрацюють на площі Ринок, біля Національного університету імені Франка, а також біля «Львівської політехніки» та аквапарку.

За коментарями щодо перспектив розвитку велосипедного транспорту ми звернулися до начальника управління транспорту міськради Ігоря Мединського.

Та, як виявилось, велосипед — не транспорт».

— Ви знаєте, я до велосипедів не маю жодного стосунку. Вам треба телефонувати до Лесіва, — порадив пан Мединський.

Коли ж ми провели аналогію із платними парковками для автомобілів, до яких управління транспорту має стосунок, і вказали на те, що йдеться про платний велопрокат, а не безоплатні велопрокати, Ігор Мединський пояснив, що не знає про львівську ініціативу.

— Я поки що про це не знаю, — відповів чиновник. — У нас є помічник міського голови, який цим займається. Але нам жодних доручень не давали.  
— У Львові ініціатором вста-

новлення велопарковок виступає міськрада, — відповів журналіст.

— Немає таких доручень, — пролунало від пана Мединського.

— А вам потрібне доручення? — запитали ми.

— Ну, звісно, — відповів начальник управління транспорту.

На цьому розмова, яка демонструє ініціативність Тернопільської міськради щодо розвитку велосипеду, завершилася.

Тернополянин Юрій Суходольяк (відомий також як Юрі Собі — прим. авт.) зі спільноти «ВелоТернопіль» намагається співпрацювати з міськрадою у питанні велоінфраструктури та популяризації велосипеду у нашому місті.

— Встановлювати велопрокати у нас поки що немає сенсу, адже

у Тернополі немає де покататися і що подивитися саме велосипедистам. Маю на увазі те, що в нас дуже багато місць, які не пристосовані для їзди двоколісними. Це й велика кількість бордюрів, і багато припаркованих машин. Людям на велосипеді там, де проїдуть пішоходи, у Тернополі просто незручно, особливо коли йдеться про класичний прогулянковий тандем, — говорить він. — Зараз ми розробляємо цільову програму, аж після цього можна буде вести мову про виділення коштів на інфраструктуру.

За словами велоактивіста, влада у Тернополі не зовсім розуміє значення велосипедів для розвитку міста.

— Переважно цю тему вико-

ристовують як піар. У нас панує совковий підхід — розширювати дороги, стелити новий асфальт, — каже співрозмовник. — Можна визнати, що порівняно з іншими містами ми не рухаємося вперед у велосипеді. З боку влади якихось суттєвих кроків немає. Тільки тоді, коли буде цільова програма і на неї не почнуть виділяти кошти, можна буде говорити про ігнорування цього питання.

Наразі реальність така: поки у Львові міськрада ініціює встановлення муніципальних велопрокатів і цим популяризує здоровий спосіб життя, у Тернополі ані ця, ані попередні міськради не спромоглися прокласти жодної велодоріжки, яка поєднала б два сусідні мікрорайони.

# УЧИТЕЛЬ ФІЗКУЛЬТУРИ РІК ВОЮВАВ

**Герой** ■ Володимир Пуківський служив на Луганщині. Уже 6 жовтня він повернеться до роботи у школі. Каже, що скучив за своїми учнями, а вони — за ним

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,  
EUGENIA.TSEBRIJ@20MINUT.UA

На демобілізацію повернувся вчитель із села Дибще Козівського району Володимир Пуківський. Із Днем вчителя його привітали у тернопільській обласній адміністрації, а також телефонували з вітаннями всі його учні.

— Володимир Пуківський — учитель трудового навчання і фізкультури. Йому вручили повістку 2 вересня минулого року. Він не ховався, а пішов служити, — розповідає начальник відділу освіти Козівського району Ольга Хома.

Учитель відбув три ротації, відслужив рік і 22 вересня був демобілізований. До 6 жовтня він перебував у відпустці. А з

6 жовтня розпочав працювати у школі.

Володимир каже, що дуже скучив за своїми учнями. Поки він служив, діти постійно йому телефонували.

— От і сьогодні цілий день телефонували, запросили мене до школи, аби привітати з Днем вчителя, — каже пан Пуківський.

Служив наш земляк на Луганщині. Блокпости, які він охороняв, були розташовані в Кримському, Золотому, неподалік 29-го блокпосту.

— Мене призвали в 24-ту бригаду п'ятого батальйону, де я служив до червня цього року, — пригадує педагог. — Потім був головним сержантом мінометного відділення другого батальйону 54-ї бригади.

НАТАЛІЯ ГРЕСЬКО



Із 6 жовтня Володимир Пуківський знову викладає у школі в селі Дибще Козівського району

Володимир Пуківський раніше служив в армії — у прикордонних військах, 10 років відпрацював учителем. Каже, що на війні було непросто, але скаржитися немає на що.

— Війна — як війна. Але все не так, як показують по телевізору, — каже чоловік.

До слова, у Козівському районі вручили повістку ще одному вчителю. Проте продовжити служ-

бу він не зміг, додає начальник відділу освіти Ольга Хома. Під час медобстежень у військовій частині у нього виявили пухлину головного мозку. Тож чоловіка прооперували.

## Допоможіть Миколі вилікуватися

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,  
EUGENIA.TSEBRIJ@20MINUT.UA

Допоможіть вилікуватися 27-річному тернополянину Миколі Чайковському. З ним стався нещасний випадок під час гри у страйкбол.

Нині Микола лежить у відділенні нейрохірургії університетської лікарні. Йому потрібні кошти на лікування та реабілітацію.

Трагедія з Миколою сталася 20 вересня, розповідає його мама Ніна Чайковська.

— Він перший раз у житті пішов із друзями грати у страйкбол на комбайновий завод. І там упав у шахту ліфта з третього поверху, — розповідає жінка. — У нього перелом третього поперекового хребця, перелом лівої ноги, струс мозку. Операція дала ускладнення — почався менингіт (запалення м'якої мозкової оболонки, що покриває головний мозок людини і спинний мозок — прим. ред.).

Микола не відчуває стоп, проте



є надія, що він зможе ходити, додає його мама. Але все залежить від реабілітації.

Ніна Чайковська також шукає людей, які зазнавали подібних травм. Вона просить поради, як і де краще лікувати сина, на що насамперед звернути увагу.

Кошти на лікування Миколи Чайковського можна переказати на рахунок у Приватбанку: 4149-4978-0467-6601, телефон 0-97-138-88-16 (Чайковська Ніна Миколаївна).

## Тернопіль допомагатиме школам із Лисичанська

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,  
EUGENIA.TSEBRIJ@20MINUT.UA

Із Лисичанська повернулася делегація тернопільської міськради. Наші депутати відвідали школи міста, міськраду, поспілкувалися з місцевим населенням.

Хоч Лисичанськ і звільнили від сепаратистів, нині жителі міста перебувають у складній ситуації, зокрема учні шкіл. Тож тернопільська міськрада разом із директорами шкіл готові їм допомагати. Результати поїздки та плани на майбутнє обговорили 2 жовтня під час «круглого столу» на тему «Тернопіль і Лисичанськ — єднання заради майбутнього».

— Наша співпраця почалася трохи раніше, влітку цього року у нас гостювали діти з Лисичанська, — розповідають у Тернопільській міськраді. — Вони приїхали подивитися на Західну

Україну, і наша 19-та школа запросила їх разом зі своїми учнями у табір в Карпати. Завдяки директору школи діти два тижні таборували, перезнайомилися. Це був перший крок для майбутньої співпраці. І саме дружба між дітьми спонукала нас до поїздки у Лисичанськ.

Як повідомляють у міській раді, що тернопільські депутати і представники міськради познайомилися з директором школи у Лисичанську, вчителями, учнями.

— Ми провели там кілька уроків, спілкувалися з дітьми, — кажуть у міській раді. — Вони зі сльозами на очах пригадували, як були в гостях у нас. Діти підготували листи та малюнки для своїх нових друзів із Тернополя. І чекають на них відповідей! Ми не сподівалися побачити настільки патріотично налаштованих дітей. Вони хочуть жити в Україні. І на запитання, ким

бачать себе через 10 років, лише один хлопчик сказав, що хоче поїхати на заробітки в Москву. Ми вже не можемо виховати їхніх бабусь та дідусів, яких зазобувало російське телебачення, ми не можемо виховати їхніх батьків, але цей місточок, який ми пробуємо налагоджувати, допоможе будувати єдину Україну в майбутньому.

Тернопільська делегація завезла у лисичанські школи допомогу, яку зібрали школи №№2, 4, 19, додають посадовці міськради. Також наша міськрада підписала угоду про співпрацю з місцевим відділом освіти.

— Ми хочемо найкращих їхніх учнів запросити у наш містечко-братими, — розповідають чиновники. — Адже ці діти не були ще за межами країни, а деякі — навіть за межами свого міста. Треба їх сюди привозити і показувати, як ми живемо, яка тут Україна.

## Зловмисники крали номерні знаки і вимагали викуп

ЄВГЕНІЯ ЦЕБРІЙ, 0-96-915-39-23,  
EUGENIA.TSEBRIJ@20MINUT.UA

Зловмисники, які викрадали номерні знаки з автомобілів та вимагали за це викуп, орудували у Тернополі у минулі вихідні, 3-4 жовтня. Про це «RIA плюс» повідомив читач Віталій (прізвища просив не називати — прим. авт).

Номерні знаки з автомобіля Віталія викрали уночі з 2-го на 3-тє жовтня на вул. Лесі Українки.

— Вранці мені зателефонувала сусідка і сказала, що на моїй машині немає номерів, — розповідає чоловік. — Я відразу зрозумів, що викрали заради грошей, бо чув, що у Львові була подібна схема. А схема проста: знімають номери і ховають у певному місці, а на лобовому склі залишають номер телефону з позначкою «за номери». Власник автомобіля телефонує за цим номером, і йому називають суму за повернення. Як правило, ця

сума — в межах 600 грн. Власник повинен поповнити рахунок чужого телефону. У моєму випадку особа, з якою я розмовляв, була російськомовною і не орієнтувалася в місті, тобто це був гастролер.

Чоловік не звертався в міліцію, а взявся за вирішення проблеми сам.

— Я дізнався ціну знаків-дублікатів, а це 450-550 грн, зв'язався зі злодієм і сказав йому, що заплачу не більше 200 грн, — каже Віталій. — Спочатку він відповів,

що йому це не цікаво. Та побачивши, що мені байдуже і я заради принципу заплачу більше людині, яка працює легально, погодився на 200 грн. Ми домовилися, що гроші я йому перекажу лише тоді, коли номери будуть у мене в руках. Свої номери я отримав, вони були заховані у моєму ж дворі. На жаль, гроші я переказав через страх, що вони щось можуть зробити з машиною згодом. Раджу водіям прикріплювати номери заклепками.

За вихідні у міліцію надійшло три подібних звернення, повідомив начальник сектору зв'язків із громадськістю обласної міліції Сергій Крета. Зловмисників розшукують. Аби з вашим авто подібного не сталося, пан Крета радить прикріплювати номерні знаки шурупами. Також правоохоронець каже, що не варто домовлятися зі зловмисником по телефону і вестися на його слова. Краще одразу повідомляти на 102.



# РАЙ ДЛЯ МЕЛОМАНА – У «ШЛЯГЕРІ»

АННА МАРЦІНКЕВИЧ

Не в кожній фірмі директор – людина з історією. Музичний салон «Шлягер» більше 20 років очолює Василь Кулак, музикант, бас-гітарист, учасник легендарної тернопільської групи «Анна-Марія». «Ти подобаєшся мені» – це їхній хіт. Недивно, що на каву чи просто по струни сюди може заїхати Віктор Павлік чи хтось інший з українських зірок.

– І місцеві команди, і гурти, і виконавці, які приїжджають до Тернополя на виступ, приходять до нас, бо струни у гітаристів час від часу потребують заміни, їм потрібно дібрати обладнання. Чи просто на каву заходять, – розповідає Василь Кулак. – Віктор Павлік, якщо їде через Тернопіль, обов'язково заходить до нас.

Салон працює з усіма, хто пов'язаний чи не пов'язаний із музикою, кому потрібні якісні світло і звук. Фірма працює як у Тернополі, так і в області та Україні.

Продаж музичних інструментів, звукового і світлового обладнання й аксесуарів, прокат обладнання. Сцена, звук, світло, проектори, генератори та інші додаткові засоби, інсталяція обладнання для конференц-залів, нічних клубів, культових споруд, а також сервісне обслуговування і ремонт інструментів й обладнання – усе це музичний салон «Шлягер», що

розташований у Тернополі за адресою вул. Ярослава Стецька, 20а.

– На початку 90-х ми проводили фестиваль «Анна-Марія і друзі», – пригадує Василь Кулак. «Шлягер», можна сказати, був створений під фестиваль. Це було серйозне дійство. Нас транслювали на «Промені», знімало телебачення. Для 1994 року подія була дуже потужною – світлового і звукового обладнання було дуже багато.

Виступали Олександр Пономарьов, Жанна Боднарук, Марина Одольська, Юрко Юрченко та багато інших.

– Моя гітара є в мене досі, – розповідає Василь Кулак. – Я її не продаю, вона залишається своєрідною реліквією. Був час, коли мій старший син, також бас-гітарист, грав у різних гуртах Тернополя на цій гітарі. Зараз він займається прокатом у салоні. Але гітара є – як реліквія. Може, менший син буде грати на ній.

Коли «Анна-Марія» припинила існування, «Шлягер» почав продавати різноманітні музичні інструменти та музичне обладнання і робить це досі.

– Окрім того, тепер маємо великий прокатний склад, займаємося озвучуванням найрізноманітніших заходів – від невеличких акцій до концертів на стадіонах і фестивалів, – розповідає директор. – Для меломанів у нас є великий вибір найрізноманітніших музичних



інструментів: гітари, клавішні, духові, смичкові, народні, ударні та перкусійні, а також різноманітні дрібнички, витратні матеріали, запчастини, засоби догляду, аксесуари, футляри.

Чи не найбільший вибір гітар у Тернополі – акустичних, класичних, електричних – у «Шлягері».

– Часто у нас купують гітару чи клавішні додому, – розповідає директор. – Приходять чоловіки, яким років 30-40 і які колись мали стосунок до музики, а тепер, можна сказати, здійснюють свої мрії. Так буває, що через певний час щось тьохкає у серці і чоловік купує собі гітару чи інший інструмент, про який мріяв у дитинстві, але не мав змоги купити.

Багато клієнтів купують інструменти дітям, які навчаються у му-

зичних школах, кажуть у салоні.

– Найпопулярнішими музичними інструментами є скрипка і гітара, – каже Василь Кулак. – Мій менший син грає саме на скрипці.

«Шлягер» працює на заходах найрізноманітнішого масштабу – від корпоративів чи партійних зборів до концертів на стадіонах.

– Кілька наших останніх робіт – із Джамалою у Чернівцях, в Івано-Франківську на стадіоні працювали. «ТІК», «Мандри», «Кобза», Арсен Мірзоян, «Коралі», «Земляне», «Синя птіца», «Тартак», «Гайдамаки», «Козак-систем» – усіх не перелічити, – розповідає пан Василь.

Прокатний відділ «Шлягера» працював із багатьма гуртами та виконавцями України: В. Павлік, І. Попович, Іво Бобул, Л. Сандулеса,

В. Мельникович, С. Гіга, „Серьога“, дует „Світязь“, В. Зінкевич, гурт SMS, Н. Бучинська, І. Рудий, О. Пономарьов, Ірена Карпа, Тоня Матвієнко, „С.К.А.Й.“, „Чорні черешні“, „От вінта“, „Скрябін“, KOZAK SYSTEM, „Табула раса“, „Гайдамаки“, „ТНМК“, „Лейся песня“, „Карна“, MAD HEADS, JAMALA, O.Torvald, Ярмач.

– Тамади часто звертаються – кому колонка, кому мікрофон потрібен чи пульт, – продовжує Василь Кулак. – Весільні гурти також беруть обладнання. Допомогаємо у проведенні конференцій, зборів, якщо комусь потрібен проектор чи екран. Працюємо на спортивних і благодійних акціях на Театральному майдані. Часто виставляємо колонки, подіум, мікрофони та інше обладнання. Обслуговуємо нічні клуби, куди приїжджають команди і виконавці різного формату, колективи, які працюють наживо, ді-джеї. Вони теж потребують професійного обладнання. Займаємося також інсталяцією звукового і світлового обладнання – можемо встановити звук, скажімо, у конференц-залі, чи звук і світло у нічному клубі. Нас часто запрошують встановити озвучення у церквах. Крім того, ми займаємося гарантійним і сервісним обслуговуванням.

З менеджерами «Шлягера» можна зв'язатися за телефонами: (0352) 43-41-31, 067-340-08-96.

РЕКЛАМА

новий житловий комплекс

# КВАРТАЛ ЩАСТЯ

по вул. Тарнавського

від Будівельної компанії «Макбуд»

www.makbud.te.ua

Ідеальний дім для щасливого життя!

- 1500 квартир сучасного покращеного планування
- Спортивно-оздоровчий комплекс зі стадіоном
- Підземні паркінги для автомобілів
- Сучасні дитячі ігрові майданчики
- Закрита територія
- Вентильовані фасади з керамограніту

**Пентхауси з зеленою відпочинковою зоною на даху.**

тел.: 42-59-43, 52-73-50, (067) 95-17-668

Ліц.Серія АЕ № 640699 від

# У ГЕНПЛАНІ, СХОЖЕ, ХОВАЮТЬ ГРІХИ

**Увага!** ■ Влада намагається тишком-нишком «протягнути» зміни до генерального плану міста, за якими узаконять раніше віддані під забудову зелені зони, зменшать парки, роздерибанять території комунальних підприємств, позбавлять місто інвесторів

ВИДАВНИЦТВО RIA

Міська влада до 14 жовтня «обговорює» з громадою зміни до генерального плану Тернополя. Обговорюють у кабінеті управління архітектури чи через електронну адресу.

Якщо затвердять у такому вигляді, як хочуть, у місті п'ять років (зміни можна вносити лише раз на п'ять років — прим. авт.) будуть дозволені ущільнені забудови, дерібан землі комунальних підприємств, забудова прибережних та зелених зон.

## Архітектори генплану не бачили

Оголошення про громадське обговорення змін до генплану, а по суті, створення нового генплану, з'явилося на сайті міськради у вересні. Там же і розмістили документ зі змінами та пояснювальну записку. Проте в графічних матеріалах, як кажуть фахівці, навіть професіонали «ногу зламали можуть». У пояснювальній записці, де мали би чітко розписати зміни, є лише загальна інформація та інструкція, як внести зауваження. Архітектори міста й області, а також фахівці земельної сфери наголошують: те, що пропонують громаді, і спосіб, в який «обговорюють» зміни, — фікція, яка «вилізе боком» громаді.

Новий генплан фахівці почали аналізувати на зустрічі спілки архітекторів. Перша зустріч відбулася 2 жовтня. Вона була координаційною. З часом архітектори підготують детальний звіт та рецензії щодо порушень і змін, запропонують корективи.

Формат обговорення змін до генплану мав би бути простим і прозорим: старий генплан, новий генплан, експертна доповідь, пропозиції і зауваження фахівців та громади, — каже голова Спілки архітекторів Олег Головач. — А той спосіб обговорення, який пропонують, — це озокамлювання. З тих генпланів, що на сайті міськради, навіть фахівці нічого зрозуміти не можуть. Скидається на те, що обговорення і зміни приховують від громади. Ну що це таке? Мовляв, підіть в управління, і вам там щось покажуть, а ви щось скажете. Що покажуть? Ми самі справжнього генплану не бачили, бо не дають.

Зміни до генплану, пояснюють фахівці, в ідеалі готують так: міська влада п'ять років думає, як розвинути місто. Придивляється до ділянок, розглядає їх перспективи, планує загальний і комплексний розвиток території. При цьому жодних рішень не приймає. Потім радиться з експертами та фахівцями, обговорює задум із громадою, змінює генплан і тоді освоює землі.

У Тернополі все навпаки, — каже пан Головач. — Зараз у ген-

плані роблять зміни, які вже відбулися у минулі роки. Тобто ті землі, яких не мали б нікому давати і не мали б забудовувати, бо це суперечить діючому генплану, освоїли, а тепер узаконюють. Крім того, пропихають ще декілька оборудок. Це кримінальна справа, а місто — без перспектив...

## Віддали землі на 200 мільйонів

Порушень у тій пропозиції, яку підсовують громаді, — не одне і не два.

— Навіть без глибокого аналізу у тому «документі», який виставили на сайті, вже побачив близько півсотні порушень земельного, природоохоронного, архітектурного, екологічного, містобудівного законодавства, — стверджує архітектор Олег Заліщук. — У цьому пропонуваному генплані немає концепції розвитку міста, зокрема не передбачено промислового розвитку. А як інвесторів залучати? На жаль, у Тернополі є проблема — крутять із землею. Навіть коли ми спілкуємося чи на містобудівній раді говоримо про земельні або архітектурні порушення, нас не чувають. Яскравий приклад — будова біля залізничного. Там є більше 20 порушень різних законів, тому така забудова неможлива. Проте будівлю добудовують.

Масштаби земельних оборудок, за словами співрозмовника, колосальні.

— Можливо, громада не розуміє всієї відповідальності моменту і тих втрат, яких уже зазнало і ще зазнає місто, — говорить пан Заліщук. — Приміром, ми приблизно порахували, що землі, віддані міською радою поза аукціоном через різні схеми, згідно з грошовою оцінкою, коштують близько 200 мільйонів гривень. На аукціонні суми можна було подоїти чи потроїти.

Старий генплан, як наголошують архітектори, у Тернополі засекречений. Той документ, який висів і висить на сайті міськради, — неоригінальний, кажуть фахівці. За їхніми словами, там часто щось змінюють та домальовують, хоча це службова підробка. Тому зараз неможливо порівняти те, що є, і те, що пропонують.

— З того, що одразу серед пропозицій генплану кидається в очі, — розробка змін у частині Кутківців і Пронятини, а саме на землях колишнього радгоспу «Тернопільський», нині він — дослідне товариство ТНЕУ «Наука», — каже фахівець земельної сфери Михайло Федішин. — Ці землі — державної власності. Крім того, є скандальне питання незаконного призупинення розпаювання тих земель. Тому те, що місто там пропонує зміни й оплатило за розробку й нанесення тих змін, — грубе порушення. Тобто ділять не своє. Крім того, на цьому



Спілка архітекторів лише почала аналізувати пропонувані до генплану зміни. Вони, як і екологи та земельні фахівці, шокovanі «покращенням» і тим, що чекає місто у випадку затвердження

новому плані не відображені природоохоронні зони ані річки, ані Ставу, ані небезпечних об'єктів. Частково залізли на чужі території. Наскільки мені відомо, то навіть межі міста, зображені на цьому генплані, ні з ким офіційно не погодили. Це основні порушення, але ж є десятки змін у місті, які можуть нашкодити громаді.

## Межі парків були

Окремою темою для розмови стали парки і зелені зони міста, бо ж те, що робила влада з парками та скверами, і те, що планують у змінах до генплану — злочин проти громади, вважають екологи.

— У 1994-му чи 1995-му році міськрада визначила межі парків і подала на затвердження обласній Фаді, — каже колишній архітектор міста Василь Будзик. — Таке

зелена зона навпроти магазину «Прогрес». І таких ділянок дуже багато!

Одна з найбільших загроз нависла над «Загребеллям».

— Мені відомо, що мерія готує проект визначення меж «Загребелля», — говорить пан Філь. — Так от, згідно з задумом, близько 40 гектарів відріжуть під забудову. За часи незалежності там уже віддали близько 80 гектарів. І справа не в п'яти роках, а в десятках років. Бо те, що побудують, зруйнує нормальний життєвий простір міста і городян.

## Генплану не показали

Ключовим для ґрунтового та повного аналізу пропонуваного документу змін є діючий генплан. Не той, що розміше-

порівняти старий і новий плани. І всі зацікавлені у затвердженні своїх пропозицій, як переконують у мерії, можуть подати заявки. Однак конкретну кількість заявок і термін їх надходження так і не озвучили.

— Ми подали в «Діпромiсто» прохання про внесення змін до Генплану Тернополя, — продовжує пан Бесага. — Подали ті заявки, звернення від юридичних та фізичних осіб і різних структур, що надіслали на ім'я міського голови. На даний час вони («Діпромiсто» — прим. ред.) розглянули питання щодо внесення змін, дали нам в електронному варіанті графічну частину. Цього тижня «Діпромiсто» офіційно представить містобудівну документацію із запропонованими змінами. Там буде чітко зазначено розробниками, хто звертався, кому позитивно вирішили питання, кому відмовили, бо десь є суперечності щодо закону. Буде таблиця з відображенням усіх цих змін.

Відтак пан Бесага запевнив архітекторів, що невдовзі всі очі дізнатись більше про зміни зможуть це зробити. Інформацію про те, що щось приховують, називає некоректною.

— Паперовий варіант, який перебуває у «секретному» відділі, і той, який розміщений на сайті, — ідентичні, — переконує пан Бесага.

На розміщеному на сайті, за словами чиновника, немає тільки тієї інформації, що призначена для службового користування.

Також Василь Бесага запевнив журналістів, що пояснювальна записка до пропонуваного змін, розміщена на сайті міськради, є коректною та вичерпною. Тож, якщо вірити посадовцю, на двох аркушах із загальною інформацією є все, що варто знати про зміни до генплану, які збирали п'ять років...

До цієї теми ми ще обов'язково повернемося, адже архітектори та земельники проводять аналіз, нардеп запитом проситиме генплан, а громадські активісти та організації готові навіть міськраду блокувати, якщо влада спробує такі зміни затвердити.

— Навіть без глибокого аналізу у «документі», який виставили на сайті, побачив близько півсотні порушень земельного, природоохоронного, архітектурного, екологічного, містобудівного законодавства...

затвердження відбулось. Тобто парки мали межі і змінювати їх можна було лише через Верховну Раду.

Проте міська влада, схоже, «забула» про таке затвердження і перекроїла частину парків.

— Ця міська рада затвердила не межі, а площу парків, — говорить Олег Заліщук. — Така маніпуляція дозволила залишити за межами десятки гектарів насаджень, які пішли і підуть під забудову.

Екологи і громадські активісти такі попередні дії, які зараз хочуть приховати новим генпланом, називають злочином проти громади.

— Пам'ятаєте скандал з екоготелем у парку Національного відродження? — каже еколог, громадський активіст Олександр Філь. — Тоді під тиском громади влада скасувала містобудівні умови й обмеження. Але ж подивіться у новий генплан: та ділянка — під забудову. Також забудові підлягає весь стадіон «Текстерно», уся

ний на сайті, а оригінальний. От за ним і вирушили 5 жовтня архітектори міста в управління архітектури міськради. З собою покликали одного з нардепів — Тараса Пастуха, аби документ точно дали. Бо ж раніше прохання архітекторів результату не дало. Та й цього разу подивитися на генплан, затверджений у 2010 році, люди не змогли.

— Паперовий варіант — тільки для службового користування, — каже начальник управління архітектури, містобудування та кадастру міської ради Василь Бесага. — Він перебуває у секретному відділі. Треба писати звернення на ім'я міського голови. Якщо він дає резолюцію, тоді ми можемо викликати «секретчика», який надасть документ.

Тож усім, хто цікавиться потенційними змінами, доступні тільки варіанти, що розміщені на сайті міськради. Наразі, щоби дізнатись про суть змін, в управлінні архітектури пропонують самостійно

# ПРОБЛЕМНІ ДІЛЯНКИ НОВОГО ГЕНПЛАНУ

**Аналіз пропонуванних змін до генерального плану та наявних там порушень здійснюватимуть фахівці земельної сфери, екологи та архітектори. Вони готові підготувати публічний звіт. Ми ж подивились на частину тих «гарячих» точок, про які писали. І побачили невтішну картину**



**1** У пропонуванних змінах до нового генплану визначені призначення та використання земель колишнього радгоспу «Тернопільський», а зараз наукового господарства ТНЕУ «Наука». Землі – державні, переконують фахівці, тому місто не уповноважене визначати, що і як з ними робити. Крім того, экс-працівники «Тернопільського» добиваються відновлення прав на розпаювання, якого їх позбавили, підкріпивши документи.

**2** Сквер на вулиці Миру. Міська влада віддала в оренду ділянку, яка, згідно з діючим генеральним планом, є зеленою зоною, місцевому ТОВ під будівництво готелю та автомийки. До цього шматка увійшла автостоянка та 15 сотих із зеленими насадженнями. Після тиску громадськості міська влада скасувала містобудівні умови та обмеження на будівництво... Однак у пропонуванних змінах до генплану – частина скверу – позначена під будівництво. Сподіваємось, туди увійшла лише та частина, що під парковкою, а громаду не забудуть запитати, чи хоче вона будувати та якої саме.

**3** Ділянка на території церкви на вулиці Орлика. Там, нагадаємо, місцеві мешканці протестували проти вирубування дерев на храмовій землі та наміру церкви збудувати багатоповерхівку. Аргументи громади були переконливими, адже земля влада дала виключно під будівництво та обслуговування церкви, що відображено у діючому генплані. Та у пропонуванних змінах до нового документа частина храмової землі уже позначена під зміну перспективного використання території. Поряд з'явилась ділянка на 20 сотих, маркування якої в позначеннях нового генплану не знайшли. На діючому генплані це зелена зона.

**4** Провулок Цегельний. Там міська влада виділила дві ділянки над рікою загальною площею дві сотих у власність. Будувати там не можна, згідно з діючим генпланом, адже територія – ліси і лісопарк. У пропонуванних змінах до нового документа ці території, а разом з ними ще з 50 сотих, позначені під зміну цільового використання. Якого – наразі невідомо, але можна припустити, що над берегом Серету будуватимуть. Варто сказати, що на частині земель зі зміненим призначенням уже є будинки.

**5** Приватний ринок на Шептицького. Ми описували, як міська влада віддала 115 сотих комунального ринку під реконструкцію, в результаті якої виник приватний ринок. Поряд із ним на діючому генплані – 30 сотих зеленої зони. У пропонуванних змінах там уже не зелена зона, а землі установ і підприємств обслуговування. Так і «всихаються» парки...

**6** Ми писали про дербан «Загребелля», який порушував генплан. Якщо впровадять пропонувані зміни у частині парку, порушень не буде – просто змінять цільове використання відданих ділянок «заднім числом». Цікавим є й те, що територія недобудованої школи Кутківців, яка влізла у парк, у новому генплані, якщо порівнювати зі старим, виростає утричі. Зараз земля – у користуванні горезвісного КП «Тернопільбудінвестзамовник». Запропонована й зміна призначення землі на половині території «Дальнього» пляжу, тож і там зможуть будувати.

**7** Старий парк теж не оминула зла доля. Зелена ділянка за майданчиком зі старою військовою технікою (яку влада хотіла віддати в АТО – прим. авт.), згідно з діючим генеральним планом, – паркова зона, у новому – уже не парк. Яке призначення, сказати важко, бо маркування зрозуміти не змогли. До речі, у землі під технікою уже і користувач є. Це КП, а призначення ділянки – під будівництво багатоквартирного будинку.

**8** Зелений сквер навпроти магазину «Прогрес» займає 40 сотих. Ми писали про намір його забудувати та порушення діючого генплану, бо ж там офіційно – зелена зона. У пропонуванних змінах ця ділянка – під будівництво.

**9** Екоготель у парку Національного відродження – тема, яка дуже зачепила громаду, бо ж під будівництво мало піти 60 сотих, частина з яких – під деревами. Тоді під тиском громади міська влада відмовилась від наміру будувати. Проте у новому генплані це не парк, а землі установ і підприємств обслуговування. Тож

якщо не готель – буде інший інвестиційний задум... Ще одна цікавинка поряд – територія Свято-Троїцького духовного центру. Так от, якщо порівнювати діючий і майбутній генплани, його площу збільшують на третину за рахунок парку.

**10** Зелена зона на перехресті Лепкого – Злуки, можливо, зайва, оскільки є парк збоку, – міг припустити якийсь чиновник. Може, тому ділянка у діючому генплані – зелена зона, а в пропонуванних змінах позначена чи то під реконструкцію, чи то під будівництво.

**11** Сквер на Лепкого, який не є сквером. Так сталося, що зелена оаза, яка займає з півгектара, в діючому генплані передбачає можливість будувати, при погодженнях звісно. Люди підняли гвалт, провели збори, хотіли у мерію йти. Та міська рада сама дала відповідь мешканцям і запевнила, що проблему вирішать, зміни у генплан внесуть. Але обіцянка – цяцянка, а ділянка у пропонуваному генплані і далі не захищена. І таких зелених зон багато.

# САНІТАРКОЮ БУТИ ВАЖКО, АЛЕ ПОТРІБНО

## Нова професія ■

Ми продовжуємо наш проект «Журналіст міняє професію». І надалі на шпальтах газети розповідатимемо про тонкощі кожної професії

НАТАЛІЯ БУРЛАКУ, 0-97-445-82-67,  
NATALIYA.BURLAKU@20MINUT.UA

Вони знають, як піклуватися про хворих, дбати про добробут і затишок у лікарняних палатах. Спробувати себе в ролі санітарки, або молодшої сестри взялася журналіст «РІА плюс» у п'ятницю, 25 вересня, у рамках творчого проекту «Журналіст міняє професію». Отож вирушаю в обласну лікарню, у відділення хірургічної стоматології.

У відділенні мене зустрічає старша медсестра Наталія Гудак, яка знайомить із колективом та вводить у курс справи. За її словами, тут працюють 13 молодших медсестер: коридорні, маніпуляційні, палатні, операційна, а також зі стоматологічного кабінету. Робоча зміна працівника триває 12 годин. Утім, серед персоналу є ті, хто виходить на роботу щодня.

— Це дуже важка, але в той же час надзвичайно важлива пра-



У колективі медперсоналу відділення хірургічної стоматології обласної лікарні почувалась упевнено і комфортно

ця, — наголошує пані Наталія. — Колосальне фізичне навантаження на тендітні плечі може витримати не кожна жінка. Відра з водою, мішки з білизною, транспортування хворих — це потребує фізичних зусиль. Плюс шкідлива робота із різноманітними деззасобами.

Фактично увесь склад молодших медсестер у відділенні — люди пенсійного віку. Більшість із них — не місцеві. Заробітна плата у санітарки невелика, ставка становить 1243 грн, робота — не з чистих і не з легких. Тому молодь таку професію не обирає. В обов'язки молодшої сестри входить не тільки прибирання палат, коридорів, туалету та інших приміщень. Вони також стежать

за порядком у палатах, кожні дві години перевіряють, чи все там добре. Двічі за зміну роблять вологе прибирання з використанням дезінфікуючих засобів. На кожну зміну молодша медична сестра повинна мати чистий попросований одяг, тому бажано підготувати кілька комплектів уніформи. Її працівники купують за власні гроші. Засобами індивідуального захисту (масками, рукавицями) забезпечує лікарня.

Після короткого екскурсу пані Наталія проводить мене до кімнати, яку займає сестра-господиня Оксана Козачук. Під її шефством я і працюватиму.

— Робочий день у молодшої медсестри починається о 8.30 і



Спочатку прибирала на тумбах, підвіконнях та у шафах, а потім почала мити підлогу

триває до 20.30, — пояснює вона. — Перед зміною кожен працівник обов'язково проходить медичний огляд. Важлива деталь — у санітарки хоча б один елемент вбрання має бути зеленого кольору. Яскравий макіяж і манікюр — табу.

Прямуємо у спеціальну кімнату, де готують дезінфікуючі розчини. З першого разу приготувати їх непросто. На стіні висить спеціальна таблиця з пропорціями: чого і скільки додати, у якій послідовності. Є спеціальний графік прибирання у палатах — коли потрібне вологе прибирання, коли — миття з дезінфікуючими засобами, а коли — генеральне прибирання.

Тоді мють і підвіконня, і ліжка, і весь інвентар.

Пані Оксана знайомить мене з колегою Ольгою Рущою. Разом з пані Ольгою йдемо працювати. Спочатку я прибрала на тумбах, підвіконнях, у шафах, протерла пил, помила умивальник. Тоді взялася за підлогу — амплітуда рухів шваброю має нагадувати вісімку.

Усі санітарки друкать між собою. Це привітні та доброзичливі люди. Упевнена, і хворим у такому оточенні лікуватися комфортно. Звісно, хотілося б, аби держава більше платила тим, хто виконує таку нелегку, але вкрай важливу роботу.

РЕКЛАМА

**ДИВАН**  
Диванович

Диван "Марсель"  
ширина 2,05; глибина 0,95; висота 0,80; глибина сидіння 0,75; загальна довжина в розкладеному вигляді 1,45

вул. Стуса, 1, ПЦ «Фуршет» 3 ПОВЕРХ, магазин «Диван Диванович», тел.: (096) 276-14-40

**АКЦІЯ** від **4300<sup>00</sup>** грн

акс з 30.09 по 13.10.15р.

Все для дому

**Гарячі ціни тижня**  
(з 07.10-13.10.2015р)

**ВІКНАР'OFF**  
МАЙСТЕР ВІКОННОЇ СПРАВИ  
ФІРМОВИЙ САЛОН

Відтепер пропонує регулювання та обслуговування металопластикових конструкцій.  
К.Острозького 70, тел.: (0352) 42-00-52, (097)909-49-46, (097)909-49-43, 15 квітня, 6 (р-н "Оріон") тел. (0352) 51-19-25

Classik line 400 **1663<sup>00</sup>** грн

Каміни, топки  
Мармур, камінь

www.kamin-top.com.ua  
ГП «Вершина комфорту»  
(0352) 42-05-42,  
(096) 22-77-337, (050) 227-19-68

від **3000<sup>00</sup>** грн

Вхідні двері  
**MILANO**  
УКРАЇНСЬКИЙ ВИРОБНИК

Виготовлені з листової сталі товщиною від 1 до 2 мм. Посилені тепло і звукоізоляція. Утеплення - мінерата. Великий асортимент МДФ накладок і палітр кольорів.

м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 6, тел.: 53-05-00, (093) 315-01-65, (097) 741-95-72

від **3 000<sup>00</sup>** грн

Вхідні та міжкімнатні двері

Кожному покупцеві подарунок!

**РАДОНІТ**  
www.radonit.com.ua  
м. Тернопіль, Лозовецька, 34А, тел. (0352) 42-65-56, (067) 672-36-36

від **1950<sup>00</sup>** грн

Двері міжкімнатні  
Зрощення масив сосни, натуральний дубовий шпон. Головний виріб до 3 тижнів. Модель має 3 види дизайну в асортименті.

**ПОНАД 100**  
ДВЕРІ ВІДРОСЛІ МОДЕЛЕЙ

м. Тернопіль, вул. 15 квітня, 5а («Сільпо», 2 поверх)  
(0352) 511-011  
(067) 67 41 800  
(050) 60 26 100  
Фармуємо дилерську мережу

від **5123<sup>00</sup>** грн

ШАФИ-КУПЕ від виробника

**KOMANDOR**

www.komandor.te.ua  
гр-т. С. Бандрів, 11 Б, (вул. Стадіон)  
тел. (067) 340 58 94, (0352) 42 10 07

від **4 500<sup>00</sup>** грн

# НАВЧАЛИ, ЯК БЕРЕГТИ СВОЄ СЕРЦЕ

**Справи сердечні** ■ Медики рекомендують тернополянам обстежуватись щонайменше раз на півроку. Для профілактики хвороб серця і судин потрібно стежити за вагою, контролювати тиск, пити достатньо води і вести здоровий спосіб життя

ВОЛОДИМИР ЩЕРБА, 0-97-878-87-88,  
VLADIMIRS4ERBA@20MINUT.UA,

На медичну консультацію днями перетворили фойє Тернопільської обласної адміністрації. Всі охочі могли тут проконсультуватись у кардіолога чи терапевта з приводу серцевих захворювань, зважитись, поміряти зріст, тиск і навіть визначити власну потребу води. Більшість людей у черзі на обстеження — держслужбовці.

Акцію у холі Тернопільської ОДА проводили з нагоди Всесвітнього дня серця. Організували безкоштовне обстеження Департамент охорони здоров'я спільно з «Центром здоров'я».

— Такі акції організовують в останню неділю вересня. Вони спрямовані на те, щоб привернути увагу громадськості до проблеми серцево-судинних захворювань, які є основною причиною смертності, — розповідає директор департаменту охорони здоров'я Володимир Бойчук.

Основними причинами серцево-судинних захворювань, за словами пана Бойчука, є надмірна вага, тютюнопаління, зловживання алкоголем та сидячий спосіб життя.

Перед консультацією у лікаря

відвідувачів попередньо важили, міряли артеріальний тиск та зріст.

— Від лікаря я дізналась, скільки потрібно пити, щоб підтримувати своє здоров'я в порядку, — розповідає держслужбовець пані Ірина. — Виявляється, що при моїй вазі і зрості потрібно випити до трьох літрів води на день.

Популяризація здорового та активного способу життя є першим і найдієвішим заходом для збереження здоров'я суспільства, вважає керівник медицини області.

— Сьогоднішньою акцією ми хочемо показати, що для нас головною є профілактика захворювань, — говорив Володимир Бойчук. — Потрібно вести здоровий спосіб життя та позбуватись шкідливих звичок.

Організатори заходу рекомендують тернополянам обстежуватись щонайменше раз на півроку.

— Вирішила пройти обстеження, бо турбуюсь про своє здоров'я, — розповідає працівниця обласної адміністрації Уляна. — Регулярно огляди не проходжу, до лікаря йду лише тоді, коли щось турбує. Вважаю, що такі акції, як сьогоднішня, потрібні.

Хвороби системи кровообігу є патологією, яка частіше проявля-



Тернополянам сподобалося, що пройти обстеження терапевта і кардіолога можна було без черг у поліклініках

ється з віком. Внаслідок старіння людини в організмі поступово змінюються ліпідний і вуглеводний обмін, погіршується стан серцево-судинної системи, її резервні можливості. Крім того, чинниками підвищення захворюваності є зміни в соціально-економічних вимірах, ослаблення організаційних профілактичних заходів, поширення шкідливих звичок і нездорового способу життя.

— Недаремно «День серця» проводять щороку, — каже головний позаштатний кардіолог Департаменту охорони здоров'я, завідувач кардіологічного відділення університетської лікарні Наталія Вівчар. — Нещодавно я була на конгресі в Києві, де говорили, що наступний рік хочуть оголосити роком боротьби із серцево-судинними захворюваннями. Бо фактично кожна третя людина потерпає від артеріальної гіпертензії. Понад 200 тисяч людей мають ішемічну хворобу серця, а близько 70 тисяч укра-

їнців — стенокардію. В області щорічно реєструють понад 1000 випадків гострого інфаркту міокарда.

За підсумками проведення профілактично-просвітницької акції «Збережи своє серце» обстежили 356 тернополян та жителів області. 356 особам провели обстеження

артеріального тиску, 290 — визначили індивідуальну потребу води в організмі та індекс маси тіла, повідомили в Центрі здоров'я.

Найвищий показник рівня артеріального тиску, який зафіксували під час обстеження, — 194/76 — у 75-річної жительки Тернополя. Жінці вчасно надали медичну допомогу та направили на дообстеження й лікування. У майже 80% обстежених визначили недостатню кількість води в організмі. Такий показник не відповідає потребам життєдіяльності за стандартами Європейської бізнес-асоціації контролю якості продуктів харчування.

— Громадянам, особливо старшого віку, потрібно зважати на стан свого здоров'я. Адже у тих, у кого підвищується артеріальний тиск, може статися інсульт чи інфаркт міокарда, — коментує лікар-методист КУ-ТОР «Центр здоров'я» Галина Зот. — Тому гіпертонікам важливий щоденний контроль артеріального тиску та консультації спеціаліста.

## ДОВІДКА

У дорослого населення Тернопільщини щорічно реєструють понад 600 тисяч випадків захворювань серцево-судинної системи, повідомляють у департаменті охорони здоров'я.

Друге місце в структурі поширеності та захворюваності хвороб системи кровообігу займає ішемічна хвороба серця. Тому великого значення необхідно приділяти профілактиці та лікуванню атеросклерозу і його проявів.

На Тернопільщині зареєстровано 227 тис. 841 особу з ішемічною хворобою серця. У 68 тис. 985 з них ця хвороба перебігає із серцевими нападами (стенокардією), які можуть призвести до важкого і часто смертельного ускладнення — гострого інфаркту міокарда.

Рівень смертності від хвороб системи кровообігу у 2014 році склав 99,63 на 10000 жителів (у 2013 році — обласний показник становив 96,73, український — 97,06).

РЕКЛАМА

**ХОЧЕШ БЕЗКОШТОВНО!**  
на оздоровчу процедуру  
**В СОЛЯНУ КІМНАТУ?**  
ПЕРЕДПЛАТИ газету «RIA плюс»  
та отримай  
запрошення в  
оздоровчий центр:  
**Солотвино**  
У ТЕРНОПІЛІ  
100032 42-46-28

Передплата на:  
3 місяці = 1 сеанс  
6 місяців = 2 сеанси

**УВАГА!!!**  
Обмежена кількість квитків.

Передплата триває з 20.07 по 20.10.15р. за тел. 43-00-50

Ти обираєш,  
**RIA**  
нагороджує!

НАРОДНИЙ БРЕНД 2015

**Stimex**  
engineering group  
Тов Стімакс Інженерінг Груп

**ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ:**  
ПАРОКОНДЕНСАТНИХ СИСТЕМ, ПРОМИСЛОВОЇ ФІЛЬТРАЦІЇ  
ІННОВАЦІЙНУ ШЛАНГОВУ АРМАТУРУ

підбір обладнання, енергоаудит, шефмонтаж, ціни від виробника

+38 0536 700 857, (067) 914 01 99      [stimexeng.com](http://stimexeng.com)

Музичний салон «Шлягер» представляє продукцію  
найбільших торгових марок світу

**МУЗИЧНІ  
ІНСТРУМЕНТИ  
ТА КОМПЛЕКТУЮЧІ**

ПРОКАТ СЦЕНИ, сценічних конструкцій  
та підумів, звукової, СВІТЛОВОЇ техніки.

Ремонт музичних інструментів,  
звукопідсилювачів апаратури.

м.Тернопіль, вул.Стецька, 20А, (067)340-08-96

# СВІТЛЯК І КАПІНОС БУЛИ РІДНОВІРАМИ

**Віра** ■ Хоча рідновіри у нашому місті діють із початку 1990-х, вони для багатьох залишаються незрозумілою екзотикою. Тернопільська громада рідновірів невелика, але згуртована й активна. Зрештою, найкраще про свою релігію розкажуть її представники

Рідновіри в Україні не перебувають у центрі уваги ані ЗМІ, ані широкого загалу. Можна сказати навіть, що більшість сприймає їх як певну екзотику, а дехто виявляє вороже ставлення.

Утім, час ставить все на свої місця: деяким прибічникам “традиційних” релігій і конфесій дуже далеко до того, як взяли захищати від агресора рідну державу сповідники Рідної віри. Про феномен рідновірства, життя, плани і проблеми рідновірів у Тернополі розмовляємо з керівником місцевої організації Ігорем Аркушею.

— У Тернополі рідновіри згуртовані у громаду “Сварга”, яка входить до Об’єднання рідновірів України, — говорить чоловік. — Сварга — це рівнораменний хрест із загнутими кінцями, який дуже часто зустрічається на наших давніх вишивках, а також на речах Трипільсько-Кукутенської культури. Вона — давній оберіг, символ Сонця, всесвітнього руху, розвитку... Згадаймо хоч би вірш Богдана-Ігоря Антоновича зі словами: “накресли свастику на хаті і буду спати вже спокійний”.

— Рідновірство особливе вже своєю назвою. Опишіть основні засади вашої віри.

— Ми носії автохтонного світогляду предків, який сформувався на цій землі і тисячоліттями керував усіма сферами життя до того, як сюди прийшло християнство. “Рідновірство” є сучасним терміном на позначення давнього світогляду, а не релігії чи сліпої віри.

— Коли саме у Тернополі й області з’явилися теперішні рідновіри?

— На початку 1990-х я почав переосмислювати все і шукати істину. Такого, що ліг спати християнином, а зранку прокинувся рідновіром, не було. Все відбувалося поступово. Я побачив, що пересічні віруючі кривлять душею і переважно не читають Біблію. Я читав, досліджував і читаю. Але я не побачив у ній нас, українців. Незабаром знайшов однодумців. Розпочали по дрібці збирати інформацію у джерелах — усе те, що було затерте, загублене. Також дізнався, що є громада у Києві, яка згодом стала ядром Об’єднання рідновірів України. Ми знайшли її, налагодили контакти і долучилися.

— З якими реакціями на перехід до рідновірства ви стикалися?

— Є такі, хто сприймає рідновірів агресивно. Є ті, хто ставиться спокійно. А ще інші — підтримують, адже розуміють, що ми — українці і є дітьми цієї землі. Від декого, як реакція на рідну віру звучать аргументи на кшталт: “Я не можу це сприйняти, бо дідо був священик”. У мене в роду — кілька поколінь священиків, а один із родичів колись був галицьким митрополитом... Але то ж я, і рідна віра — моє рішення.

Незважаючи на те, що тернопільські рідновіри виявляють

активність уже багато років, як громаду нас зареєстрували тільки приблизно півроку тому. Це був дуже тривалий процес. Смішно сказати, але чіплялися не до суті формулювань, а до ком, шрифту і розміру букв у заяві...

Розповім ще й таку історію. Якось до нас прийшло молоде подружжя, чия дитина померла нехрещеною. Піп порадив їм просто закопати тіло в коробці. Ми поховали дитину за своїм обрядом, і батьки тепер прихильні до нас.

— Скільки рідновірів є у нашому місті, області?

— У Тернополі на свята може прийти 50-150. Є люди, які ще шукають себе, я не можу відмовити їм у праві бути присутніми на славленні, навіть якщо вони не визначилися з власним богорозумінням. Приходять і посадовці, у тому числі високопосадовці. Не можу розголошувати їхні імена, бо на людей чинять тиск. Наша громада не має фіксованого списку членів. В області — те ж саме. Є люди, які збираються, але не хочуть реєструватися і виявляти своє богочащення, бо починається цькування. Це звичайні порядні люди.

— Де збирається ваша громада?

— У Тернополі ми ще не маємо свого місця. На свята зазвичай проводимо обряди у гайку біля мі-

— Незважаючи на участь в Об’єднанні, кожна громада рідновірів має свої особливості, адже богорозуміння не може бути глобальним, — говорить Ігор Аркуша

ста — шукаємо дуб, бо це наше священне дерево. Час від часу збираємося у “Топільче”. Купайла святкуємо на Ставі. В Україні в нас є святилища, а до храмів ми ще не “доросли”, адже на їхнє будівництво потрібні значні кошти. На Тернопільщині наше найважливіше історичне святилище розташоване на горі Богит, біля Городниці Гусятинського району. Там стояв Світовид, або, як його називають, “Збруцький ідол”. Це надзвичайно енергетично сильне місце — “місце сили”. Обурює стан шляху, що веде від Городниці до лісу, на Богит. Селяни створили вздовж дороги смітник, а на її завершенні встановили каплицю. Як у них поєднуються сміття й каплиця? Крім Богита, давні святилища були у печері «Вертеба» й у Монастирку на Борщівщині.

— У чому особливості вашої громади порівняно з іншими течіями?

— Ми національно і націоналістично спрямовані і досліджуємо свій родовід. Є, наприклад, —



Вшанування Бога Світовида на горі Богит за участі голови Об’єднання Рідновірів України Галини Лозко

псевдорідновіри, які проповідують “слов’янську єдність”. Зрозуміло, хто за цим стоїть — Москва. Такі говорять, що “никакой Украины нет — это всё временно, это всё славянский мир”. Також є рунвірівці, силенкіяни — прихильники новотвору авторства Лева Силенка. Вони з-поміж усіх предківських Богів визнають одного Дажбога... Утім, у Тернополі рунвірівці нерідко ходять до нас, бо їх мало.

— А чи є різниця між громадами рідновірів Об’єднання?

— Незважаючи на участь в Об’єднанні, кожна громада має свої особливості, адже богорозуміння не може бути глобальним. Пантеон у нас один, та історично у кожному краї люди мали свій спосіб богославлення. Приміром, якщо громада багато воювала, то більше уваги приділяли Перуну. Якщо ж вона жила мирно десь біля річки, то — богині Дані. Але й іншим Богам склали належну шану. Коли запитують про різницю, наприклад, між тернопільськими й запорізькими рідновірами, то я відповідаю: “А в Тернополі і Запоріжжі навіть борщ різний варять”. Загалом ми більше досліджуємо місцеву спадщину — пісні, прислів’я, приказки, перекази, замовляння...

— Як складаються стосунки з іншими конфесіями?

— З юдеями та мусульманами ми у Тернополі й області не стикаємося. Живемо між християнами. Розуміємо, що християни — ті ж українці. І не можемо відштовхувати їх тільки через те, що вони є християнами. Це ж наші батьки, брати, сестри, рідні й близькі. Буває, що в одній родині є і християни, і рідновіри. Так, коли мій батько помер, я не мав права поховати його за своїм обрядом, бо він жив і помер як християнин. Я покликав священика, але того, якого поважаю і який розуміє мене. Я був присутнім при відспівуванні, але в церковному обряді участі не брав. Рідновірам не заборонено заходити до церкви, просто ми не хрестимося. Є, звісно, люди, які намагаються дорікнути, буцїм ми ідолопоклонники. Але зображення Бога Світовида — таке ж зображення, як і розп’яття. Ми не молимося каменю чи дереву. Так само, як і християни не моляться каменю, стоячи перед кам’яним зображенням святого.

— Вкажіть головні проекти, які втілюєте?



Спільне споживання обрядового короваю

— У нас поки що немає можливості проводити масштабні проекти — ще не маємо такої потуги. У громаді проводимо уроки писанкарства, створення ляльки-мотанки та інших оберегів. Це потрібно, адже мало хто знає, що хлопчики і чоловіки не мають права писати писанки. Це жіноче заняття. Жінки не мають права колядувати або засівати. Не можна також робити писанку з видутки — порожнього яйця. Видутки колись підкидали на злидні, хвороби, занепад. До речі, сакральну ляльку-мотанку мають право робити дівчатка, жінки неплідного віку і вагітні. Більше того, якщо вагітна зробить ляльку-мотанку і подарує її тій, яка завагітніти не може, та невдовзі стане мамою. Це вже перевірено.

— Як події останнього періоду в Україні зачепили вашу громаду?

— Ми пліч-о-пліч з християнами брали активну участь у Майдані. Я теж був там, і ми проводили славлення Богів просто посеред Хрещатика. І серед бійців Небесної Сотні також є рідновіри. Нині сповідники рідної віри пліч-о-пліч із християнами захищають Україну на східних кордонах. Рідновірів дуже багато і серед волонтерів.

— З якими проблемами ви стикаєтеся саме як рідновіри?

— Коли гине рідновір, ми навіть

не маємо місця, де могли б провести поховальний обряд за нашими звичаями, не маємо власного кладовища. А серед загиблих із Тернопільщини, рідновірами були Світляк (Андрій Дрьомін — прим. авт.) і Сашко Капінос. Також я за те, щоб на ідентифікаційних жетонах вояків була вказана їхня релігійна приналежність, адже людина має право бути похована саме за своїм обрядом. Прикро вражає те, що коли людина не залишає заповіту, то її релігією нехтують. Це неповага до загиблого!

Хотіли б на святилищі, на Богиті, офіційно встановити копію Світовида, щоб там вільно можна було проводити обряди, не остерігаючись, що хтось буде перешкоджати. Адже якщо повертають храми християнським конфесіям, то й нам мали б. За логікою і законом. Ми будемо з цього приводу звертатися до влади.

— Чи є у вас друковані ЗМІ? Інтернет-сторінки?

— Я веду сторінку “Громада Рідної Віри “Сварга”, Тернопіль” у Facebook. На всеукраїнському рівні є сайт Об’єднання Рідновірів України: org.org.ua. Щодо друкованих видань, то у Києві раз на рік виходить журнал “Сварог”, а також газета “За нашу віру”.

СПІЛКУВАВСЯ ВОЛОДИМИР МОРОЗ

facebook



**ЛІЛІЯ МУСІХІНА,**  
ЕТНОГРАФ, ВОЛОНТЕР:

— Восьмого грудня в столицю знову з'їхали люди з цілої України. Пізніше це віче назвали «Марш мільйонів». Усі вулиці і вулички, не кажучи про Хрещатик та сам майдан Незалежності, були заповнені людьми...

Вони прагнули змін. Вони були готові йти і щось робити. Та на сцені знову були політики, які дякували всім, хто тут був, запевняли, що план дій чи то вже є, чи то скоро буде, і просили утриматись від радикальних заходів. На їхню думку, достатньо було просто стояти, співати, підстрибувати, щоб не змерзнути остаточно і щогодини виконувати Гімн. Так, на їхню думку, мала виглядати революція. Янукович та всі решта мали почути людей, розчулитись і добровільно передати булаву...

Люди постояли-постояли, послушали-послушали, знизали плечима і розі-

йшлися. Зате...

Вечері «Самооборона» розійшлась грітися — хто в намети, хто в Будинок архітектора, коли стало відомо, що хтось зносить пам'ятник Леніна у центрі столиці. Нарешті, не дочекавшись відповідного рішення влади, не отримавши резолюції від «лідерів» Майдану, нація повалила бовван тирана, на ідеології якого виростили, хто гнобив та катував її упродовж десятиліть. Уже більше двох десятків років минуло, як Україна звільнилась від гніту «старшого брата», а Ленін і досі був у центрі Києва. І люди не витримали, відчуваючи, що змін не буде, доки країною блукатиме «привид комунізму» — знесли його. Розвалили на шматки, якби могли — на порох розсіяли б... Не минуло й місяця, як хвиля аналогічних прикрих самогубств пам'ятників Леніну прокотилася країною.

facebook



**НАДІЯ ГЕРБИШ,**  
ПИСЬМЕННИЦЯ:

— Я пишу про те, як за цих неповних два дні скучила за найкращою з країн, за рідними, за своїм домом; пишу, що мрію про гарбузові супи і домашні помідори з домашнім базиліком.

Вона відповідає з лінії вогню, що з моїх гостинців з'їла лише крихоточку, решту порозкладала в кишенях форми, щоб пригостити ранених «лікарями» з дому.

Вона пише про те, що командир заховався в «ничку» і читає мою нову книжку — після того, як всі насолодились запахом її сторінок. Там запах сигаретного диму, ватри, пороху і поту. А фарба, фарба зі сторінок книжки — це ж настільки про мирне життя.

Вона каже мені, що вони там — заради миру, а ми тут — заради май-

бутнього. Що в нас одна мета і різні засоби.

Я не знаю, на скільки днів (чи місяців?) ми залишимося тут, бо насправді хочеться повернутися вже і зараз. Ходити з Мацьопою в Чарівні Місцини, збирати там сухоцвіти й жолуді, виглядати білочок і їсти бабчині яблучні пироги, запиваючи їх какао з домашнього молока, яке передала свекруха.

Хочеться, щоби на місці згарищ виростили міста — сильні і вільні. Хочеться, щоби та, котра завжди так мудро підтримує мене своїми листами, ділилася переписами млинців, а не новинами з фронту.

Насправді хочеться так багато всього! І я вірю, що все це буде. Вірю в Боже милосердя.

Ну і ще вірю в янголів, які танцюють.

facebook



**ЛЕСЯ КОКОВСЬКА-РОМАНЧУК,**  
ПИСЬМЕННИЦЯ, ВИКЛАДАЧ, ЛІКАР:

— Ті кляті москалі вже купу літ воюють з Америкою — то у В'єтнамі, то в Афганістані, то у Грузії, то в Україні, тепер уже нарешті в Сирії! Та купіть їм вже хтось карту, та покажіть пальцем, де є США! Їм там, до речі, напоперек через Берингову протоку зовсім

близько, якихось 92 км. Росія нагадує Моську, яка на великого пса гавкати боїться, зате відводить душу на менших песиках — щоб великого пострашити. Вова, та ти реально страшний, Обама тебе й так боїться! Та не гавкай уже, набрид усім.

facebook



**НАТАЛЯ ФЕДОРЦЬВ,**  
ЖУРНАЛІСТ:

— Мені, будь ласка, пампуха з рожею, — кажу продавчині (у них і на ціннику вказано «пончик з варенням рожі»).

Мужчина попереду — веселий, говіркий, у камуфляжних штанах, ще не порозкладав купюри в гаманці й не зібрав пакунки з прилавка.

— Я когда впервые услышал в Украине слово

«рожа», не мог врубиться. Вы знаете, что по-русски значит «рожа»? — повертається до мене.

— Та знаю, звісно, — кажу без ентузіазму.

— А у вас квитка, — рече вдоволено.

— Ага-ага, у вас там ні рожі, ні квитки. Самі лише р-о-о-о-жі, — неголосно кидает йому вслід продавчиня.

Колонка  
Олександра  
ВІЛЬЧИНСЬКОГО



Привід для оптимізму

Так вже ми влаштовані, що навіть у, здавалося б, безпроблемній ситуації шукаємо негатив і, навпаки, у період скрути хапаємося за найменший прояв позитиву. А оскільки всі ми залежні від економічних реалій, то залюбки вловлюємо найменші порухи вітру у правильному напрямку... Отож останнім часом на дощці оголошень перед нашим під'їздом побільшало об'яв про можливість працевлаштування. Щоправда, перелік професій обмежений: продавець, касир, пекар, вантажник, обвалювальник м'яса, але це все ж краще, ніж нічого. Пропонують офіційне працевлаштування, дружній колектив і заробітну плату в межах двох тисяч гривень і більше. Увімкнув у машині улюблене «УХ-радіо», і там також, у перервах між музикою, — оголошення про набір працівників на «Ватру» та «Борджетце»... А ще ж і розмови про збільшення зарплат, зменшення кредитної ставки, скасування мита на імпорتنі автомобілі... А на бульварі Куліша тим часом у трьох місцях від ранку й дотемна кипить робота: одні робітники вкладають плиткою алеї, інші встановлюють тренажери та встеляють штучною травою дитячий майданчик... А поряд — церква у рихтуванні, і штукатурки також продовжують свої роботи... Вранці, в годину годину-пик — перед дев'ятою, автомобільні «корки» й тягучки починаються ще від Тарнавського і далі по Злуки, на Збарзькій, Замковій і Руській. І все більше машин уже з новими, євростандартівськими номерами... Чим не підстави для оптимізму?

І лише тривожне очікування рахунків за комунальні послуги не дає зосередитись винятково на позитиві.

Колонка  
Ірина  
ЧУЙКО



Про мову й  
чистоту роду

У книзі Мирослава Дочинця «Многії літа. Благії літа» читаємо: «Не порушуй чистоти роду. Бо з роду все починається — родина, народ, родова мова і родова сила».

Знання й використання державної мови має бути пріоритетом в Україні. Це жодним чином не має ображати російськомовних громадян, як і не ображає в РФ українців, які послуговуються російською навіть вдома, забуваючи свою рідну — українську. Це має бути настільки природно, як у Польщі — польська, у Німеччині — німецька, у Франції — французька... За «совєтської» України мене дивувало, коли радіо, телевізор мовили чомусь нерідною мені мовою. Свого часу ще Володимир Івасюк кавав: «Ми, українці, з колиски стаємо націоналістами, якщо матері співають нам українські колискові. Тому нас перевиховують у концтаборах». Методів для насадження сучасним українцям нерідної російської мови безліч. Одна з основних — здавалося б, що в тому злого — майже цілодобово з телерадіоэфіру лунає російська мова або впереміж з українською телеведучі вживають російську. Ми є тим, що слухаємо, а слухаємо здебільшого російський шансон і попсу. Ще на перегляді документального фільму «Вільні люди» режисерки Ганни Яровенко зауважила цікаве: саме російська попса домінує в умах наших дітей. Діалог між режисером фільму за кадром і учнями однієї з сільських шкіл Черкащини яскраво продемонстрував це нам. Змалечку звідусіль російськомовне середовище, що на підсвідомому рівні закладає свої підвалини у фундамент загального розвитку української дитини.

«Професор» вже менше зло?

ІГОР ДУДА

Останнім часом у політичних програмах нерідко можна почути «Такого не було навіть за Януковича». Звучать вони у різних варіаціях: «Навіть за Януковича так не затискали опозицію», «Навіть Янукович не дозволяв собі такого» і т. д., і т. п. Політичний банкрут, проти якого була спрямована загальна ненависть, постає у вустах авторів цих висловлювань якщо не «білим і пухнастим», то принаймні меншим злом порівняно з тими, хто стоїть біля владного керма і визначає політику держави. Не більше пощастило й нинішньому складу парламенту — його щось надто вже часто почали називати гіршим, ніж «папередній». Усе це змушує згадати одвічну істину: все у цьому світі відносно. Казан політичних пристрастей закипає; вчорашні союзники

ладні начепити на недавніх соратників ярлик безпринципних і корисливих мерзотників. І ось уже завжди пасонарна Юлія Володимирівна не залишає каменя на камені від економічної стратегії Арсенія Петровича, геть забувши радісне «Юлечка!», яким він вітав її звільнення з

**Казан політичних пристрастей закипає,  
вчорашні союзники ладні начепити на  
недавніх соратників ярлик безпринципних  
і корисливих мерзотників**

Качанівської колонії. А від-недавна «бомж» телевізійних каналів Савик Шустер довго спостерігав за запеклою словесною баталією між «свободівцем» Андрієм Ілленком та «народнофронтовцем» Антоном Герашенком, аж поки втомлено промовив: «Ви стояли разом на майдані

й разом мріяли про шлях у Європу. Цією Європою і не пахне...».

Можна з великою ймовірністю припустити, що все це — бальзам на душу Віктора Федоровича. Звільнений від державних турбот і не маючи поряд вірної Анни Герман, яка виправляла його регу-

лярні культурологічні ляпи («Ахматова-Ахметова»), він має можливість зайнятися самоосвітю. І серед іншого - прочитати притчу Мао Цзедуна про мудру мавпу, яка сидить на дереві й дивиться, як під нею зійшлися у смертельному двобої два крокодили. Дивиться й че-

кає на зручний момент, щоб втрутитися. Можна також припустити, що «ростовський відлюдник» тримає наготові у гардеробі урочистий костюм, щоб постати у ньому перед посланцями з України, які врешті-решт перегризуться між собою і з'являться до нього з уклінним проханням знову прийняти гетьманську булаву. Схлять у каятті голови й визнають, що усунули його від влади незаконно. Та мало що можна припустити і нафантазувати...

Мені ж пригадується маленький плакат-малюнок, розклеєний на дверях державних установ в пам'ятні дні Революції Гідності. Він застерігав потенційних хабарників, що за їхніми діями пильно стежать члени Небесної сотні. Чи дівим виявилось це застереження — судить самі. Ніби й недавно це було, а здається — минула вічність...

# АБИ БОРЩ ВЗИМКУ «НЕ КУСАВСЯ»

**Запаси** ■ Як зберігати традиційний набір овочів до борщу, радять жителі Тернопільщини, які вирощують і продають ці продукти на ринку

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,  
DIANA.OLJNYK@20MINUT.UA

Складають мішки й сітки з картоплею, буряком і морквою у підвали, навіть заморожують овочі тернополяни, аби не переплачувати взимку за дорогу городину.

У найближчі місяці ціни на городину справді будуть низькими, бо господарства виростили їх більше, ніж потрібно. Ціни традиційно підскачуть із лютого, повідомив директор департаменту агропромислового розвитку Олег Напора. Навесні ціни на овочі стануть вищими щонайменше на 20%.

Проте люди на ринку кажуть, що взимку, а особливо навесні, зварити борщ міському жителю буде дорожче в рази.

— Зараз буряк віддають по 5-6 грн за кілограм, а навесні він коштуватиме 12-15 грн, морква зараз коштує 8-10 грн, а буде 30 грн, капуста вже по 10 грн, картопля — по 3,5-4 грн, — каже пані Леся з Терновлянського району. — З такими цінами навесні

борщу у місті не звариш. Цього року картопля погано вродила, часник і цибуля теж.

Тому зараз, доки ціни доступніші, варто зробити запаси — кілька мішків картоплі, з мішок буряка, зо два — моркви, цибулі, зо два десятки головок капусти.

## Наприкінці зими овочі заморожує

Пані Леся з Терновлянського району продає буряки на ринку на Шептицького. Жінка розповідає, що у селі зберігає овочі в льосі, а коли на зиму перебирається у квартиру в Тернополі, то тримає їх на лоджії. Там вони лежать до лютого. Щоб мати овочі до наступного врожаю, господиня їх заморожує.

На зиму заготовляє не менше 15 кг буряка, бо ж і на вінегрет потрібен, і до борщу. Моркви заготовляє близько 25 кг, бо використовує і на салати, і до супів.

Стосовно сортів, які краще зберігати на зиму, то жінка каже, що немає великої різниці, чи круглий,

ДАНА ОЛІЙНИК



Ірина Соляр із Підгаєцького району каже, що особливого ефекту від того, що пересипала моркву тирсою чи піском, не побачила, тому робить так не щороку

а чи довгастий корінь брати. Але зауважує, що чим довші хвостики в коренеплоді, тим вони солодші.

Господиня розповідає, що до лютого зберігає овочі в ящиках, моркву пересипає піском, щоб не в'яла і не сохла.

— До наступного врожаю я завжди маю всі овочі — і буряк, і моркву, і капусту, і картоплю, і квасольку, — розповідає пані Леся. — Вже кілька років до березня використовую ті овочі, які зберігаються на лоджії. А в березні я готую напівфабрикати до борщу.

Буряк тернополянка відварює, натирає на тертці, розкладає у па-

кети і ховає у морозильну камеру. Не купує цей овоч до наступного врожаю. За її словами, цьогорічний буряк довго не полежить, бо припікся через надзвичайно спекотне літо. Тож переробляти його треба швидше, ніж торік.

— Морква зберігається гірше, ніж буряк. Він із часом лише в'яне, а морква ще й гниє, тому її переробляю швидше, — каже жінка. — Щоправда, моркву не варю. Лише чищу, натираю, свіжу розкладаю по пакетах і кладу у морозилку. До цього часу ягоди зазвичай вже з'їдаємо, то місце є. Так само заморожую свіжу капусту.

## Капусту загортає у газету

Ірина Соляр продає на ринку на Шептицького картоплю. Овочі вона зберігає в льосі, а картоплю на насіння складає в яму.

— Копаємо яму, насипаємо картоплі, накриваємо соломкою, а щоб не їли миші, то зверху кидаємо базник — люди в селі знають, — розповідає пані Ірина. — Так мене ще моя бабця вчила. Зараз треба ледь присипати землею, а перед приморозками насипаємо більше землі. Навесні відкриваємо яму, так картопля зберігається краще.

Жінка різні сорти не розділяє, зберігає разом гачинську, невську і слов'янку.

Аби мати взимку свіжу капусту, кожену головку вона обгортає газетою. Також каже, що у селі жінки часто виривають капусту з коренем і зберігають головки підвішеними. Так вдається захистити капустини від перемерзання.


— Часник я завжди плету в коси і вішаю під дахом, щоб добре висох. На зиму зберігаю його в комірчині, — розповідає пані Ірина. — А в холодильнику часник може примерзнути.

Господиня запасується на зиму і коренем петрушки. Зберігає його в сітці, як і моркву.


— Стараюся на зиму висушити багато зелені петрушки, вона дуже ароматна, — каже жінка.

РЕКЛАМА

# Ти обираєш,



# нагороджує!



★ ★ ★ ★ ★

НАРОДНИЙ БРЕНД 2015


## Голосуй на сайті

# www.brand.20.ua

## та виграй один з трьох планшетів

\* Під розіграшем маємо на увазі отримання шансу на купівлю призу за ціною 1 грн.  
Зовнішній вигляд подарунків може відрізнятися від їх відображення в рекламно-інформаційних матеріалах.

Генеральний партнер:



**ДОБРОБУА**  
БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ  
м.Тернопіль, вул. Тролейбусна, 11Д

Ексклюзивний партнер:



**СТОМАТОЛОГІЯ**  
ОЛЕКСЮКА

Детальніше за тел. 43-00-50



# ХТО ХОЧЕ СТАТИ МЕРОМ ТЕРНОПОЛЯ

## Вибори ■

Одинадцятьох кандидатів на посаду міського голови Тернополя зареєстрували на місцеві вибори, що пройдуть 25 жовтня. Серед претендентів на крісло мера — як самовисуванці, так і висуванці від партій

ВОЛОДИМИР МОРОЗ, СВІТЛАНА ГРИВАС,  
0-96-709-74-60, SVITLANA.GRUVAS@20MINUT.UA

До міськради цьогоріч потраплять 42 депутати — стільки є округів. Дізнатися про свій округ і кандидатів можна на сайті міськради: [rada.te.ua/vibori\\_2015/39772.html](http://rada.te.ua/vibori_2015/39772.html). А от мер буде один — і список кандидатів однаковий на всіх дільницях.



**Володимир Бліхар**

“Народний контроль”

**Актуальна посада** — директор ТОВ «Тервікнопласт».  
**Загальна сума доходу** за 2014 рік — 269 тис. 520 грн.  
**Транспорт** — не вказав, у власності сім’ї Toyota Venza 2012 р. в., ГАЗ-3202 2008 р. в.  
**Житло** — не вказав, у сім’ї є будинок у Збаразькому районі — 335,4 кв. м.  
**Земельна ділянка** — не вказав, у сім’ї — Збаразький р-н — 500 кв. м., 1000 кв. м.



**Олег Вітвіцький**

«Українська Галицька партія»

**Актуальна посада** — директор оздоровчого освітнього табору «Миротворець».  
**Загальна сума доходу** за 2014 рік — не вказав.  
**Транспорт** — Nissan Note 2012 р. в.  
**Житло** — будинок у с. Застіноче Тербовлянського району — 110 кв. м.  
**Земельна ділянка** — с. Застіноче — 1500 кв. м, с. Байківці — 800 кв. м.



**Ігор Вонс**

“Блок Петра Порошенка – Солідарність”

**Актуальна посада** — тимчасово не працює, претендент на посаду міського голови.  
**Загальна сума доходу** за 2014 рік — 4 млн 415 тис. 246,82 грн.  
**Транспорт** — не вказав.  
**Житло** — квартира на вул. Вербицького — 287,3 кв. м, будинок у с. Залужжя Збаразького р-ну — 109,25 кв. м.  
**Земельна ділянка** — с. Залужжя — 3100 кв. м.



**Роман Кінаш**

Самовисуванець

**Актуальна посада** — кандидат на посаду міського голови.  
**Загальну суму доходу** за 2014 рік — не вказав, у сім’ї — 17 тис. 277,08 грн.  
**Транспорт** — не вказав.  
**Житло** — квартира на вул. Бригадній, Тернопіль — 92 кв. м, у сім’ї — будинок у Великій Березовиці — 170,8 кв. м.  
**Земельна ділянка** — не вказав.



**Петро Ландяк**

“Громадянська позиція”

**Актуальна посада** — директор у ТОВ «Продлюкс» і ТОВ «Універсам Текстерно».  
**Загальна сума доходу** за 2014 рік — 940 тис. 979 грн.  
**Транспорт** — ЗІЛ-ВО 1991 р. в.  
**Житло** — квартира на вул. Лепкого у Тернополі — 92 кв. м.  
**Земельна ділянка** — с. Кошилівці Заліщицького р-ну — 12800 кв. м, с. Чернихів Зборівського р-ну — 1000 кв. м.



**Орест Муц**

“Соціально-християнська партія”

**Актуальна посада** — голова ГО «Представництво Тернопільщини».  
**Загальна сума доходу** за 2014 рік — 32 тис. грн.  
**Автомобіль** — не вказав.  
**Житло** — квартира на вул. Шпитальній у Тернополі — 93,7 кв. м.  
**Земельна ділянка** — не вказав.



**Сергій Надал**

ВО “Свобода”

**Актуальна посада** — міський голова  
**Загальна сума доходу** за 2014 рік — 621 тис. 760 грн.  
**Автомобіль** — Mitsubishi 2008 р. в.  
**Житло** — квартира на вул. Протасевича у Тернополі — 11,74 кв. м., на бульв. Вишневецького — 61,2 кв. м. Будинок — у с. Байківці (у власності сім’ї) — 399,1 кв. м.  
**Земельна ділянка** — у власності сім’ї у с. Шляхтинці — 2500 кв. м., с. Байківці — 1200 кв. м.



**Тарас Пастух**

“Самопоміч”

**Актуальна посада** — народний депутат.  
**Загальна сума доходу** за 2014 рік — 2 млн 051 тис. 580,54 грн.  
**Транспорт** — Toyota 2011 р. в., Land Cruiser 2013 р. в. — проданий у 2015 (наразі обидва авто продано).  
**Житло** — будинки с. Губин Бучацького р-ну — 23,9 кв. м, на вул. Монастирського у Тернополі — 126, 4 кв. м.  
**Земельна ділянка** — с. Губин — 700 кв. м., 819 кв. м, Тернопіль, вул. Монастирського — 314 кв. м.



**Святослав Півторак**

Радикальна партія Олега Ляшка

**Актуальна посада** — начальник адміністративно-господарського відділу Служби автомобільних доріг у Тернопільській області.  
**Загальна сума доходу** за 2014 рік — 20 тис. 455 грн.  
**Транспорт** — не вказав.  
**Житло** — квартира на вул. Карпенка у Тернополі — 99,6 кв. м.  
**Земельна ділянка** — с. Великі Гаї — 0,10 га.



**Михайло Ратушняк**

ВО “Батьківщина”

**Актуальна посада** — директор ТОВ «Ант».  
**Загальна сума доходу** за 2014 рік — 23 тис. 150 грн.  
**Транспорт** — не вказав.  
**Житло** — будинок на вул. Чумацькій у Тернополі (у власності 1/2 частина будівлі) — 688 кв. м.  
**Земельна ділянка** — Тернопіль, вул. Чумацька — 600 кв. м.



**Руслан Царик**

“Нові обличчя”

**Фізична особа-підприємець**  
**Загальна сума доходу** за 2014 рік — 87 тис. грн.  
**Автомобіль** — не вказав.  
**Житло** — будинок у с. Біла — 200 кв. м.  
**Земельна ділянка** — с. Біла — 2000 кв. м.

# ПОМІНЯЛАСЯ СІМ'ЄЮ З МОНГОЛКОЮ

**Пригода** ■ Про участь у телешоу «Міняю жінку» тернополянка Лілія Калініна згадує досі, хоча зйомки відбулися рік тому. Сама собі у програмі вона не сподобалася

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,  
DIANA.OLIJNYK@20MINUT.UA

Тернополянка Лілія Калініна на тиждень помінялася родиною з жінкою зі столиці Монголії міста Улан-Батор. Вона ледве пережила відсутність душі, навчилася готувати монгольський чай і порадила монгольському чоловіку бути уважнішим до дружини, як це роблять у європейцях.

— Участь у програмі я сприйняла як пригоду чи авантюру, — каже Лілія. — З іншого боку, визначила для себе, що ніколи б не поїхала у Монголію як турист. Але побачила, як живуть інші люди. Це зовсім інша культура, релігія. У них особливі молитви, медитації. Добре, що мене не змушували і не запрошували до їхніх молитов.

Коли сказала чоловіку, що запросили на передачу, він спочатку не погоджувався, але Лілія повідомила, що відмовлятися пізно.

— Я така за характером — можу довго думати про щось, а потім таки зроблю, — каже співрозмовниця. — Ми колись із чоловіком жартували щодо участі в програмі «Хата на тата». Мовляв, я поїду відпочивати, а ти будеш бавити дитину. Напишуть стільки правил, що рулона паперу не вистачить. А потім був такий порив, кажу дитині: «А давай спробуємо». Написали і забули. До мене за-телефонували аж через півроку. А якщо сказала «А», то вже не відступлюся. Хотілося побачити, як живуть інші. Гонорар був 8000 гривень. На той час це було 500 доларів. Люди думають, що квартиру дають, але це не так.

## Хотіла у Грузію чи Індію

— Я знала, що буду в іншій країні, бо на кастингу запитали про закордонний паспорт, але того, що опинюся в Монголії, не сподівалася, — розповідає Лілія. — Цікаво було б поїхати в Грузію чи Індію. У Росію категорично не хо-

тіла. Але сталося так, що в Грузію, напевне, затвердили кандидатуру, а від Індії мене відмовляли. Мовляв, там інфекції. Та найсмійніше, що якась з учасниць проекту таки була в Індії.

У поїздку жінці сказали брати легкий одяг і купальник. А на борту літака оголосили, що в Монголії 0С.

— Коли ми прилетіли, було +3, а я виходжу в сукенці з коротким рукавчиком, — пригадує Лілія. — Це для мене був шок. Добре, що звукорежисер дав свою куртку. Але зніматися треба було в своєму одязі. Тому добре, додає тернополянка, що хоч мала джинси і кофту.

— Загалом я уявляла, куди їду, географію в школі вчила. Але щодо душі був шок. Мій перший і останній душ у Монголії був у готелі аеропорту, — пригадує Лілія. — Більше я його там не бачила. Наступний — в готелі у Києві.

## Там культ сім'ї

— У сім'ї, з якою я помінялася на тиждень, — троє дітей. Щоправда, всі живуть окремо, — каже Лілія. — Але там дуже важливо часто збиратися разом. Коли вони ріжуть барана, сходиться вся сім'я. Та й з інших нагод часто збираються разом. У них культ сім'ї, але діти живуть окремо, бо сини мають свої родини. А дочка ще незаміжня, тому з батьками.

Лілію дуже вразила розповідь її нового чоловіка, що в далеких аулах збереглася традиція, коли чоловік може просто вигнати жінку з дому і вони вважаються розлученими.

— Цієї розмови в програмі немає. Тому незрозуміло, чому я встановила правила, як би я хотіла, щоб ставилися до мене, — каже Лілія. — Я сказала, що жінці потрібна більша увага, що їй варто ходити у кафе, ресторан, на прогулянку, в кіно, треба давати час від часу вихідні, якісь позитивні емоції, жінка повинна мати час



Поки готувала чай для «тата», помішувала його 108 разів, — каже Лілія Калініна. — Аж рука боліла

на салон краси, щоб гарно виглядати, щоб після роботи не йшла одразу до плити, а чоловік подав їй їсти. Хотілося закомандувати, щоб поставив туалет і душ, але стрималася.

А от помандрувати Монголією не вдалося, каже тернополянка.

— Були лише в музеї Чингісхана, — пригадує вона. — Він — як наша Батьківщина-мати, дуже високий, є оглядовий майданчик, але навколо самі горби. Це 70 км від Улан-Батора. Усередині майже нічого немає, лише зобит, булава, меч. Далі розміщені сувенірні крамнички і костюми напрокат для фото — все. Там порожньо. Музей дуже бідний, порівняно з нашими музеями. Я виросла в Кам'янці-Подільському, мені

подобалося такі речі, щоб було і що побачити, і про що послухати. Я хотіла почути цікаві історії, але зрозуміла, що знаю більше. Мій батько цікавиться історією і любить розповідати про те, що знає. А там я нічого особливого не почувала.

## Саму не залишали ні на хвилину

Лілія розповідає, що в Монголії потрапила в хорошу сім'ю. Дружина — бухгалтер у школі, чоловік — помічник депутата, щоправда, не зауважила, якого рівня.

— Мені було дуже дивно: в Україні, коли зустрічають гостей, вже все стоїть на столі готове — насолоджуйся спілкуванням, відпочивай, ніхто не змушує курей чистити чи кров'янку начиняти, —

каже Лілія. — А там такого нема. Ніхто на мене не чекав і нічого мені не готував. Весь тиждень, можна сказати, перебувала печивом і чаєм. Якось поїла коржички, які сама й насмажила. Потім варила їхню бурду з домашньої локшини і баранини. То «татові» не сподобалося, що баранина була завеликими шматками. Але я її до цього ніколи не готувала. Як сказали, так і зробила. Трохи не розрахувала, бо баранина жорсткіша, ніж свинина.

Тиждень тернополянці довелося жити на околиці столиці в юрті.

— Це була юрта бабці та дідуся, — каже жінка. — Як я зрозуміла, мама з татом живуть у будинку. Унітаз, щоправда, невід'язний. Труби бачила — отже, мали робити ремонт. Душової кабінки там нема. Мені досі цікаво, де вони миються. Говорили, що раз на тиждень ходять у басейн, але я туди не потрапила. У юрті нема навіть закапелка, де можна сховатися і помитися.

За правилами монгольської родини Лілія вставала о 6-й ранку, розпалювала буржуйку і ставила казанок на чай. Далі була ранкова руханка.

— Мама там прибирає, готує, словом, робить все, — пригадує співрозмовниця. — А тато приходить з роботи і починає відпочивати. Обов'язки чоловіка — нарубати дрова і принести води. Але він і цього не робив. Дрова рубав дідусь.

В юрті є чоловіча і жіноча половина. Житло спеціально будують так, щоб приймати енергію сонця.

Нову дружину в програмі не залишають на самоті ані на хвилину, розповідає Лілія. Крім того, на час зйомок забирають мобільні телефони, щоб не телефонувала до рідних.

— Це дуже напружувало, — каже вона. — Адже потрібно бодай 10 хвилин для особистої гігієни. Весь день на тебе дивиться знімальна група, а ввечері, як тільки поїхали телевізійники, через дві хвилини вже прийшов новий чоловік. Куди піти, на вулицю? У Монголії я казала, що людині, яка придумала вологі серветки, треба поставити пам'ятник. Лише двічі за тиждень примудрилася помитися в тазику. У них навіть фена немає. Коли намагалася пояснити, що мені потрібно, то дали пінку для укладки волосся. Довелося сісти на дрова і сушити волосся вітром. Але цього не показали.

# У програмі багато чого показали не так, як було

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,  
DIANA.OLIJNYK@20MINUT.UA

Багато моментів у програмі показали зовсім не так, як було насправді, або не показали зовсім, розповідає героїня програми «Міняю жінку».

— Вони виставили мене зовсім не такою, як я є, — каже Лілія. — Але я погодилася на використання відзнятого матеріалу каналом на власний розсуд, отримала за це гонорар, тому претензії не могла висувати. Мене заспокоювали знайомі, чоловік, щоб я не хвилювалася. Мовляв, усім, хто мене знає, відомо, яка

я є насправді. Коли приїхала, на роботі не могла показатися. Дитина взагалі два дні в школу не ходила. Для неї програма стала травмою. Хоча вона сама була винна в тому, що гроші взяла без дозволу чи спробувала цигарку. Я розумію, що каналу потрібно, щоб дивилися програму, але треба думати і про дитину.

Потім психолог пояснив тернопільській родині, що то був свого роду дитячий протест, спроба привернути до себе увагу.

Один із моментів — ранок першого дня перебування в Монголії. Лілія прокинулася о 7.30, а не о 6-й ранку, як вимагав

статут.

— Того дня не було знімальної групи так рано, тому не було сенсу вставати і варити той чай, якщо нема кому знімати процес, — пригадує Лілія. — Ніхто не зважав, що була зміна часових поясів, що був майже 10-годинний переліт, що напередодні вночі я до 1.30 вже після зйомок смажила яєчно, бо тато хотів побачити, яка я господиня. Ви собі не уявляєте, як на буржуйці смажити яєчно! Скворідка провалюється, не знаєш, де її притулити. І треба було все зробити за 15 хвилин. Я мало не дмухала, щоб швидше приго-

тувалося. Порізала огірочок, дала хліба, то була ще претензія, чому я не смажила огірки.

Обурило жінку й те, що її показали поганою господинею.

— Монголка ходить у мене по хаті і шукає павутиння, а коли я відсунула їхнє ліжко в юрті, то там, як у нас кажуть, можна було картоплю садити, — каже Лілія. — І шкарпетки, і обгортки, і папірці, і пилюка шматками... Ідеальної чистоти там нема. Стосовно цигарок — з програми складається враження, що я курю цілодобово, але це не так. А ще такий момент: у статуті для монголки написали, що я встаю

о 10 годині. Але такого не може бути, бо в цей час я маю бути на роботі.

Не показали, і як Лілія була у школі, де працює бухгалтером монголка. Розповідає, що навіть зрозуміла, що обчислює рахунки ідальні чи документ, який стосувався будівництва чи ремонту.

— Вони не показали, що сім'я рада була мене бачити, що я їм сподобалася, що з однією з невісток, яка навчалася в Україні, ми взагалі чудово спілкувалися, — розповіла Лілія. — Дідусь там дуже хороший, а бабуся постійно кричить, жестикулює, і мова така у них жорстка на слух.

# МАРІЧКА З «ТІНЕЙ...» У ТЕРНОПОЛІ

## Ювілей

У Тернополі виконавиця ролі Марічки Лариса Кадочнікова пригадала, як 50 років тому знімали фільм «Тіні забутих предків» і як потім склалася доля фільму та її творців

ДІАНА ОЛІЙНИК



— Мені як актрисі дуже пощастило працювати з великими людьми і зніятися у великому фільмі, — каже Лариса Кадочнікова

ДІАНА ОЛІЙНИК, 0-67-346-52-39,  
DIANA.OLJNYK@20MINUT.UA

На ювілейний перегляд фільму Сергія Параджанова «Тіні забутих предків» у Тернопіль 30 вересня приїжджала виконавиця головної ролі Марічки народна артистка України Лариса Кадочнікова. Заради фільму свого часу вона залишила московський театр «Современник». Зараз живе у Києві, грає в Театрі російської драми, знімається у серіалах, а також пише картини та влаштовує виставки.

Тернопіль близький актрисі, і вона була тут багато разів, бо тут народився її покійний чоловік Михайло Саранчук, який деякий час був директором Театру російської драми.

— Цей фільм приніс славу Україні, адже має більше ста міжнародних нагород, — зазначила Лариса Кадочнікова. — Тому цей мій захист, моя гордість, це те, що називається — в житті актрисі пощастило. Можна ж зніматися у мільйоні стрічок і не зніятися у такому фільмі, як «Тіні забутих предків». Тому я щаслива, що працювала з прекрасними людьми: унікальним Сергієм Параджановим, який безмежно любив Україну, Юрієм Ілленком, великим оператором, а також режисером і моїм чоловіком. Кажу «браво» цьому фільму. Мені приємно, що святкування 50-річчя прем'єри відбувається на державному рівні. Схоже в Америці відзначали ювілей фільму «Віднесені вітром» — тоді вся країна дивилася це кіно. «Тіні забутих» предків — теж геніальна стрічка, яка заслуговує на таку шану. І чим більше її переглядаєш, тим більше розумієш, що створили справді шедевр. Це народний фільм. Весь світ знає це кіно і його великого режисера.

## Знайомлячись, назвав Марічкою

Лариса Кадочнікова каже, що зіграла багато ролей у театрі та кіно, але роль Марічки любить найбільше, бо вона принесла їй славу.

— Я працювала в Москві у найкращому театрі «Современник», грала там головні ролі. У той час була заміжня за Юрієм Ілленком. За розподілом він поїхав в Україну і завжди приїжджав до мене з величезним букетом квітів. І от одного разу він теж приїхав із квітами й каже, що приїхав Сергій Параджанов. А я навіть не знала, хто це такий і які філь-

ми він зняв. Мовляв, він починає знімати за Коцюбинським «Тіні забутих предків» і привіз сценарій на затвердження. Запропонував познайомити мене з режисером. Я погодилася. Це було влітку. Було спекотно, ми йшли вулицею Горького. Посередині вулиці, серед людей, які сновигали туди-сюди, сидів чоловік на чорній валізі, у чорному костюмі, в чорному капелюсі. Я собі сказала «Чарлі Чаплін, тільки кавказької національності». Ми підійшли, і Юрій представив мене: «Це моя дружина — Лариса Кадочнікова, актриса театру «Современник». Він подивився на мене і сказав: «Марічка». І ще сказав, що мріє, щоб я знялася в його стрічці.

Увечері актриса отримала сценарій, а режисер поїхав. Вона продовжувала працювати в театрі. Але згодом зателефонували з Києва і сказали, що вона повинна приїхати на проби в Україну. Розмовляти треба українською.

— Тексту було мало, я все вивчила, — пригадує актриса. — Тоді вперше побачила Івана Миколайчука. Який же він був красивий: неймовірні очі, високий, чарівний! У Москві таких не було. Ми відіграли сцену, і я поїхала в Москву. Одного разу мені телефонує Сергій Параджанов і каже, що мене затвердили на роль Марічки. Я повинна поїхати в Карпати на цілий рік. Треба було вирішувати, чи поїду я, чи зніматимуть іншу актрису. Прийшла до Єфремова, головного режисера театру, з записочкою, мовляв, прошу відпустити мене на рік у Карпати. Він запитав про режисера, оператора. Про обох сказав: «поянтя не імею». Кажу, що хочу поїхати до чоловіка, прошу, щоб відпустив. Він став похмурим, бо

жодна людина з цього театру сама не йшла, хіба звільняли.

Першою актрисою, яка зважилася на такий крок, була Кадочнікова.

— Він підписав записку, — пригадує пані Лариса. — Потім він часто приїжджав до Києва, заходив у російську драму, але зі мною більше не розмовляв. Він не пробачив мені зради театру. Таким він був. А я з легким серцем полетіла в Київ, а потім вся знімальна група зі 100 осіб поїхала на зйомки у Карпати.

## Сцену перезнімали 50 разів

У горах актриса була вражена красою природи і спокоем.

— Зник поспіх, божевільний ритм міста, з'явилася природа, смереки, люди, які не говорили, а співали, усі в народних костюмах, доброзичливі, усі вітаються, — пригадує виконавиця ролі Марічки. — Мені так дивно було, кажу: «Чого вони вітаються, я ж нікого не знаю?». І я закохалася в цей край.

У Карпатах знімальна група жила цілий рік. Вранці знімалися, а ввечері йшли в хату до Параджанова.

— У нього збиралося все село, там ввечері був свій театр, — розповідає актриса. — Село перестало працювати. Він так любив Україну, народ, що за деякий час уже говорив українською, співав українських пісень.

Згадав Лариса Кадочнікова і про надзвичайну вимогливість режисера.

— У «Тінях» ми могли виїжджати на об'єкт десятки разів, — каже вона. — Наприклад, Срібний ліс, де я з простягнутою рукою кличу Івана, знімали 50 разів!

Коли вийшов перший відзнятий матеріал, актрисі він не сподобався. Параджанов покликав усіх дивитися перший матеріал у сільський клуб. Це ще був не змонтований фільм, а усі дублі. Люди кричали, якщо бачили себе в кадрі.

— Я подивилася і кажу Юрі Ілленку: «Я в такому бараклі зніматися не буду». Коли закінчився перегляд, Параджанов був задоволенним. Каже: «Геніально, правда?». А ми з Юрієм сказали, що йдемо зі стрічки, бо не розуміємо, що ми знімаємо.

Потім приїхала актриса зі Львова, її одягнули в костюм Марічки і знімали біля будинку, де жили Кадочнікова та Ілленко. Зйомки тривали, але Кадочнікова не знімалася. І в цей час знімальна група отримала наступний матеріал.

— Коли я побачила ці кадри — копиця сіна, і там Палагна спускається вниз в обійми Миколайчука, я кажу: «Боже, як гарно, як сексуально, які ж вони гарні!». Ми подивилися один на одного і сказали, що залишаємося. Підійшли сказати про це Параджанову. А він каже: «Юра, ти можеш їхати, а Кадочнікову я не відпускаю».

Через багато років актриса дізналася, що між Параджановим та Ілленком була дуель на річці. — А потім настав мир, і ми з Юрою усвідомили, що не розуміли великого Параджанова, який повернувся до поетичного кінематографу, продовжив справу Довженка, знайшов новий хід у розумінні стосунків між чоловіком і жінкою, — каже актриса. — Недарма французи назвали цих персонажів гуцульськими Ромео і Джульєтою. У Парижі цю стрічку показували під назвою «Вогняні коні». Я пам'ятаю, як у складі групи приїхав Нансі, щопівночі Франції. А в неділю там зазвичай у кіно не ходять. А коли ми прийшли вдень у кінотеатр, я побачила молодь на підлозі, зал був переповнений. Наприкінці всі встали і пролунали оплески. Глядачі кричали „Па-ра-джа-нов!».

## На фестиваль — по долару

Згодом Кадочнікова з Миколайчуком полетіли в Аргентину на міжнародний кінофестиваль. Параджанов не пустили, бо десь він сказав, що йому потрібен квиток в один кінець. Про це донесли куди потрібно, і режисер не поїхав. Ілленка теж не пустили.

— Грошей тоді не давали, — пригадує актриса. — Ми мали кожен по долару. Що хочеш, те і роби з тим доларом. Нарядів у нас, як зараз прийнято, в акторів не було. Я мала вишиту блузу, спідницю, сукенку. Іван позичив на студії чорний костюм, два светри — в Івана Гаврилюка. Але ми були в центрі уваги.

Перегляд стрічки відбувався у величезному залі на 4000 місць.

— Коли закінчився показ, зал встав, — пригадує Лариса Кадочнікова. — Хвилина мовчання, а потім пролунали такі аплодисменти, що ми тиждень почувалися зірками.

Актриса пригадує, що всі жінки були закохані в Миколайчука, вона навіть дивується, чому його не запросили в «Голлівуд». На фестивалі всі запитували, мовляв, як таке може бути, щоб таких геніїв не пустили на перший фестиваль, на який повезли стрічку.

## РЕТРО НОВИНИ

### Грабунковий напад

• На дім реемігранта з Америки, Івана Тимчасюка в Дрогачівці пов. Заліщики напали перед кількома днями невідомі бандити і забрали 400 доларів та гардеробу вартості 1200 доларів. Частину вкрадених річей поліція знайшла в недалекому лісі.

“Діло”, 1 жовтня 1932 року

### Більшовицька дійсність

• Американські газети описують історію як Готорн Винаер із Філадельфії поїхав з жінкою у квітні цього року до більшовицького раю і тепер утік звідтіля. Винаер оповідає, що прочитав у часописі “Москов Ньюз” про нове модерне фабричне місто Нижній Тагіл, під Уралом і виїхав туди із жінкою, щоб жити серед нового громадського (комуністичного) ладу. Місто має 150000 населення, але не має ані мощених доріг, ані води, а люди живуть в деревляних колибах... Воду носять в коромеслі дві милі зі ставу, або возять звідтам бочкою, яку тягне конина. Вода нечиста і шириться тиф. Під урядовим склепом люди стоять у черзі, щоб добути дрібку поживи, теж на урядову книжку. Пожива дуже погана і ще годі її дістати... Після 5 місяців “раювання” вернулись обоє до Філадельфії і зарікаються ніколи вже не їхати в Радянщину.

“Діло”, 1 жовтня 1932 року

### Страшні наслідки

• В часі заваби у Сусульського в Вінявці повіту Тереховля один парубок почав стріляти з кріса “на віват”. Наслідки стрілів показалися трагічними. Куля впала крізь вікно до хати і ранила смертельно три особи. Дві особи погинули на місці, а третя бореться зі смертю.

“Діло”, 2 жовтня 1932 року

### УВО перед судом

• В дні 26–29 вересня цього року відбулася перед судом присяглих у Чорткові карна розправа проти 11 селян з Голіград, Колодрібки і Лисичник Заліщицького повіту... за злочин державної зради через приналежність до УВО (Української Визвольної Організації — ред.) і поширювання “Сурми”.

“Діло”, 4 жовтня 1932 року

### Новий ігумен

• Ігумена Почаївської Лаври архимандрита Никодима звільнили на власне бажання з уваги на злий стан його здоров'я. На його місце визначив митрополит Денис дотеперішнього ігумена загаєцького монастиря архимандрита Пантелеймона, бувшого пароха православної церкви у Львові.

“Діло”, 1 жовтня 1933 року

### Процес

• 28 вересня цього року розпочався перед трибуналом суду присяжних у Тернополі політичний процес проти 15 молодих людей, обвинувачених за приналежність до Комуністичної Партії Західної України (ст. 97 карного кодексу).

“Діло”, 1 жовтня 1933 року

Н О В І  
КНИГИ

Аслунд Андерс «Велике переродження», Видавництво Старого Лева, 440 с. Ціна: 95 грн.\*



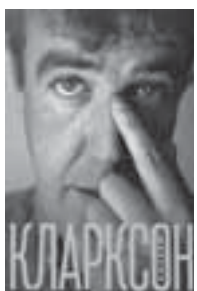
Падіння комунізму 25 років тому трансформувало політичний та економічний ландшафт у понад двох десятках країн Європи та Азії. У цьому виданні політичні лідери, науковці та політики дають оцінку урокам, здобутим із «великого переродження» капіталізму та виявляють вдалі політичні стратегії і тактики, щоб допомогти країнам здійснити перехід до стабільних та успішних ринкових економік. Також у книжці обговорено приклади країн, що знову повернулися до політичного та економічного авторитаризму. Автори цих есеїв доходять висновку, що найкращі результати отримували лідери, які вдавалися до сміливих кроків приватизації державних підприємств та дерегуляції.

Юрій Шевчук «Мовна шизофренія», Discursus, 56 с. Ціна: 20 грн.\*



Лінгвошизофренія — це оригінальний український феномен, відсутній в інших країнах Заходу як мовна політика і культурний стандарт. На відміну від двомовності, або білінгвізму, вона маловідома і не описана в західній соціолінгвістиці. Тим часом лінгвошизофренія настільки всепроникна в постсовєтській Україні, що поза нею годі зрозуміти її політику, культуру, ідентичність, публічний дискурс та історичні перспективи.

Джеремі Кларксон «Джеремі Кларксон та світ довкола», Видавництво Старого Лева, 336 с. Ціна: 80 грн.\*



Must have для тих, хто знає, хто такий Джеремі Кларксон, і для тих, хто любить англійський гумор, подорожі й авто — книжка «Джеремі Кларксон та світ довкола». Цей британський ведучий і журналіст, який спеціалізується на автотематиці, — найбільше відомий завдяки телепередачі Top Gear. І не дарма його називають чи не найскандальнішим і найпровокаційнішим журналістом світу. В цинічності та вмінні жорстко жартувати йому не відмовиш. Переконайся в цьому можна з перших сторінок книжки — вона весела та саркастична. А ще вона про мандри, світ та дрібниці і недрібниці нашого життя.

\*ціни у книгарнях можуть відрізнятись від вказаних

## НАДІЙКА: ДІВЧИНКА, ЯКА НАДІЄТЬСЯ

## Автори ■

Про те, які книги читала у дитинстві, як писала власні і чому вона і в 28 — Надійка, розповіла письменниця Надійка Гербіш. Цієї осені авторка репрезентувала одразу дві нові книги: збірку есе «Дороговкази, радіо і дощ» та дитячу «Мишеняткова арифметика»

ІРИНА НЕБЕСНА, 0-98-950-56-57,  
IRYNA.NEBESNA@20MINUT.UA

Найбільшою несподіванкою для читачів про пригоди мишачої сім'ї стане те, що сама письменниця мишей боїться. Пригадує, як колись була вожакою у таборі і там була мишка. Тож, незважаючи на те, що й сама боялася, почала розповідати своїм підопічним дівчаткам історію про мишку, аби вони на неї не зважали.

— Закінчилося тим, що дівчатка почали її підготовувати, — пригадує Надійка. — Але мишей я боюся досі, на відміну від іжачків, які також є героями двох моїх історій. Тож з боязню мишей і далі борюся, пишучи про них історії. Бо ж дитячі книги пишуться не лише для дітей.

## Звіряла на калькуляторі

Серію книг для малечі Надійка почала писати ще в далекому 2008 році, коли в ЖЖ хтось подав ідею написати так звану кольорову казку, пов'язану з певним кольором. Так з'явилася



— Мені хочеться якнайдовше залишатися дівчинкою, яка надіється, — каже письменниця і перекладачка Надійка Гербіш

перша історія про Мишенятко. Її незабаром мають перевидати. Хоча загалом, як каже авторка, вона не планувала писати чотири окремі книги на цю тему, скоріше хотіла бачити це збіркою різних історій.

— Першу історію написала сім років тому. Решту пригод мишенятки я писала, будучи вагітною. Тож писала насамперед для своєї доні, а загалом і для інших малят, — каже Надійка. — А коли писала останню книгу про арифметику, звіряла все на калькуляторі. Все ж пишу я краще, аніж рахую (сміється — прим. ред.)

## Читала книги відповідно до віку

Інший аспект книг — вік, в якому можна читати ту чи іншу літературу. Тут письменниця розповідає, що її мама досить прискіпливо підбирала книги, які давала читати своїй доньці. Деякі відкладала до потрібного часу.

— Так, коли у школі ми проходили «Декамерон», мама ска-

зала, що мені його читати ще зарано. І це було правильним кроком, бо у зрілішому віці я цей твір оцінила значно краще, аніж змогла би в шкільні роки. Хоча загалом читала я багато і майже все підряд.

Останню свою книгу «Дороговкази, радіо та дощ» письменниця вважає найбільш відвертою на даному етапі свого життя. Вона — про наболіле, певні життєві уроки. Це збірка її роздумів.

— Мені подобалося писати і серію «Теплих історій», хоча багато моїх знайомих казали, що вони дещо ванільні, бо «в житті так не буває». Я ж переконана, що в житті буває і ТАК! І не те що буває, а так і є! Коли

ти знаходиш радість у горнятку кави, у плетеному шарфіку, у дощі, у зустрічах і поїздках. Однак авторка зізнається, що зараз в її житті такий період, коли пишуться есе-роздуми.

Коли ж письменницю питають, чому на усіх її книгах написано «Надійка Гербіш», вона відповідає, що Надія — це Надія, а Надійка — це дівчинка, яка надіється.

— Мені хочеться якнайдовше бути саме цією дівчинкою, — зізнається авторка. — І, якщо чесно, я помітила, що внутрішньо дистанціююся від людей, які називають мене Надією. Все ж таки звертання «Надійка» мені приємніше.

## ДОВІДКА

Надійка Гербіш народилася 25 грудня 1987 року у Збаражі. Закінчила Київський національний лінгвістичний університет. Заміжня, виховує доньку. Автор дев'яти книг, серед них: «Теплі історії до

кави» (2012), «Теплі історії до шоколаду» (2013), «Помаранчевий дарунок» (2014), «Одного разу на Різдво» (2015), «Мишеняткова арифметика» (2015) та «Дороговкази, радіо та дощ» (2015).

## РЕЦЕНЗІЯ ЧИТАЧА

Рей Бредбері  
«451 градус  
за Фаренгейтом»



МАРІЧКА ЮРЧАК (23 Р.), ЖУРНАЛІСТ:

— Хоча писати рецензію на класику ризиковано та претензійно, але стаття Ніла Геймана «Чому наше майбутнє залежить від читання» на одному із популярних медіа-ресурсів підштовхнула мене поділитися враженнями саме від нещодавно прочитаного роману «451 градус за Фаренгейтом».

Твір Рея Бредбері стоїть в одному ряду із такими антиутопіями, як «1984» Дж. Оруела та «О дивний новий світ» О. Хакслі, але, щоб ще більше підіграти читачький інтерес, скажу, що роман частинами був надрукований у перших номерах журналу «Плейбой».

І хоча дія відбувається у майбутньому, подекуди складається враження, що це майбутнє вже настало. Тому роман не втрачає актуальності та популярності навіть через 60 років. У світі, описаному Бредбері, пожежники не гасять вогонь, а розпалюють; близькі стають далекими, а холодні обличчя з екранів — «родичами». До головного героя, пожежника Гая Монтега після низки подій приходить прозріння щодо того, в якій тоталітарній державі він живе. Одна з цих подій — спостереження, як стара жінка згоріла у власному помешканні разом зі своєю бібліотекою,



бо за тамтешніми законами книги підлягають тотальній ліквідації.

Бредбері описує високотехнологічний споживачький світ, і цей світ стоїть на порозі війни. Згадуючи про «черепашки» у вухах героїв, що невтомно дзижчали, я з острахом дивлюся на свої навушники, якими так часто відгороджуюся від світу. Ця книга — попередження: «Робіть

щось, доки за вами не почав гнатися велетенський восьмилапий механічний пес з отруйним жалом!».

Однак автор не залишає альтернативи, точніше, альтернатива — у вигляді заучування книг напам'ять купкою відлюдників виглядає наївно у час, коли вся бібліотека Конгресу може поміститися на флешці. Книга — це не гарантія процвітаючого, мислячого суспільства (згадайте собі шкільні підручники), а інструмент його формування. Ви — те, що ви читаєте. Таким чином, «451 градус за Фаренгейтом» — лише варіант розвитку світу. І що більше читачів упізнають себе у Мілдред, дружині головного персонажа, то більше шансів, що ми — на іншому шляху. Рекомендую тим, хто з нетерпінням чекає на новий сезон американського серіалу «Чорне дзеркало», або — разом із цим культовим серіалом. Але першочергово — любителям мильних опер.



# ЯБЛУЧНИЙ ШТРУДЕЛЬ

**Смачно** ■ «RIA плюс» розповідає про приготування фірмових страв у кафе, барах і ресторанах Тернополя

ІРИНА ЧУБАТА, 098-586-50-62,  
IRYNA.CHUBATA@20MINUT.UA

Ароматна випічка з листкового тіста з яблучною начинкою — один із найпопулярніших десертів у пабі «Шерлок@Бекон», що на вул. Словацького.

— Штрудель — це рулет із начинкою із прісного тіста, — каже кухар Анастасія Дубецька. — Особливістю приготування штруделя є розкачування або розтягування тіста, аж поки воно не стане дуже тонким. Начинкою найчастіше є яблука, але також можуть бути вишні, мак, сир, шпинат. Штрудель — один із найпопулярніших смаколиків австрійської, зокрема віденської кухні. У Відні кожен

заклад має свій рецепт десерту.

Ця випічка, за словами Насті, була гордістю віденських господарок. Інколи наречену обирали за майстерністю готувати штрудель.

— Власник одного ресторану часто приходив на штрудель, — із гордістю каже Настя. — Окрім яблучного, ми готуємо і вишневий.

У меню закладу також є чізкейк, який не треба пекти, панакота від Мері Уотсон, шоколадний десерт від місіс Хадсон (фондан — шоколадний кекс із рідкою серединкою), а також морозиво із полуничним і шоколадним топінгом.

— Ми щодня готуємо десерти, так що вони свіжі і з якісних продуктів, — каже Настя. — Штрудель ми також печемо відразу після

того, як його замовили. Звісно, ми попереджаємо нашого гостя, що треба зачекати хвилин 15.

Готуючи випічку, слід дотримуватися кількох правил, каже Настя.

— Листкове тісто для штруделя має бути дуже тоненьким, товщиною 3-4 мм, тому його треба розкачати або розтягнути, — радить кухар. — Робити це слід з обережністю, щоб не порвати його і не зробити складок. Розкачувати — поклавши на цукрову пудру, розсипану на столі. Завдяки пудрі випічка матиме хрустку скоринку. Також перед тим, як пекти штрудель, його потрібно змастити яйцем, щоб він був рум'яним. А класти — на деко, застелене пергаментом, аби не пригорів.

Нарешті штрудель готовий! Спочатку обережно куштуємо гарячий десерт, потім — холодне морозиво. Сказати, що це смачно, — означає нічого не сказати. Це неперевершено! Я весь день перебувала під впливом цього вишуканого австрійського десерту.

СКІЛЬКИ ЧОГО  
ТРЕБА:

65 г листкового тіста, 1 г кардамону, 60 г м'якоті яблука, 5 г кориці, 10 г панірувальних сухарів, 10 г цукру, 20 г цукрової пудри, кулька морозива вагою 40 г. Вага — 160/40, ціна — 26 грн



Помити яблуко, підготувати листкове тісто, цукор, корицю, кардамон тощо



Розкачати тісто, почистити яблуко, накраяти м'якоть невеликими кубиками



Додати до яблука корицю, кардамон, цукор, панірувальні сухарі і все вимішати



Розкачати листкове тісто тонким пластом, викласти начинку на край палянички



Скрутити тісто з начинкою рулетом, з боків закрутити, як обгортку цукерки



Змастити штрудель збитим яйцем, пекти 12 хвилин при температурі 200°C



Кухар Анастасія Дубецька (23 р.): — Готовий штрудель посипаємо цукром-пудрою, декоруємо корицею і морозивом



200 г квасолі, 500 г телячої

## Салат із телячою печінкою

або курячої печінки, 150 г маринованих грибів, 150 г цибулі, 200 г моркви, сіль, чорний мелений перець, майонез ТМ «Королівський смак», соєвий соус, олія.

Печінку зварити до готовності. Яловича печінка вариться 30 хв. куряча — 20 хв.

Квасолу зварити на слабкому вогні без додавання солі. Цибулю нашинкувати кубиками і підсмажити на олії. Натерти на крупній тертці моркву пасерувати, поки не зм'якне. Варену



печінку охолодити, нарізати тонкою соломкою. Мариновані шампінйони накраяти шматочками. Змішати все, заправити салат майонезом і соєвим соусом, додати сіль і перець за смаком.

## Рецепти від тернополян

Салатики від приватного підприємця Олени Білик:

— Один із моїх улюблених салатів — «Крабо-вий». Для нього треба 300 г крабових паличок, 300 г копченого оселедця чи шпротів, 2-3 вареної картоплі. Все нарізати кубиками. Цибулю дрібно нашинкувати соломкою, додати до салату 20 г горошку чи кукурудзи. Заправити салат майонезом, спеції — за смаком.

Інший салат, з горіхами та чорносливом, дуже корисний і має багато вітамінів. Його склад: 1 невеликий буряк, 200 г чорнослива, 100 г волоських горіхів, 1 ст. л. тертого хрону, 50 г майонезу, сіль.

Чорнослив промити і замочити в гарячій воді на 2 год. Потім відкинути на друшляк, коли стече вода, порізати. Буряк зварити в соленій воді, охолодити, почистити і натерти. Горіхи



посікти. Буряк змішати з чорносливом і горіхами, викласти у салатницю. Окремо змішати хрін і майонез, полити салат. До столу подавати, не перемішуючи. Прикрасити цілим чорносливом та горіхами.

## Шоколадний штрейзель із сиром

500 г м'якого сиру, 4 яйця, 1 скл. цукру, ванілін, 1 ст. л. какао, 0,75 скл. борошна, 60 г вершкового масла.

Сир збити до однорідної маси з жовтками і ваніліном. Якщо сир сухуватий, додати трохи молока. Окремо збити білки з цукром до стійкої піни. Додати сир.

Штрейзель робимо виделкою, розминаючи одночас-



но всі компоненти (какао, борошно, масло і столову ложку цукру). Розім'явши

шматок масла, перебрати штрейзель, руками роблячи крихту. Поступово штрейзель потемніє до шоколадного кольору, і це означає, що він готовий. Далі 1/2 штрейзеля викласти на дно форми, потім сир, зверху посипати залишками штрейзеля. Пекти 40 хвилин у попередньо нагрітій духовці при 180°C.

## Шоколадно-кавовий торт із вишнями

Тісто: 200 г маргарину, 2 скл. цукру, 100 г какао, 0,5 скл. молока, 3 яйця, 1 пак. порошку до печива, 3-4 скл. борошна. Крем: 400 г масла, 1 б. «згущонки», 1 ст. л. кави розчинної, запареної в 1,5-2 ст. л. окропу, 1 ст. л. кавового лікеру або коньяку. 1 л вишень, 100 г чорного шоколаду, 30% вершків.

Маргарин розтопити, не



кип'ятити. Додати цукор, какао, молоко, збиті яйця, порошок до печива. Поступово

додавати борошно і вимішувати. Розділити на три частини і пекти. Приготувати крем: міксером збити масло, поступово додаючи до нього запарену каву, лікер і какао. Коржі перемастити кремом, на нього викласти вишні. Розтопити на паровій бані шоколад, додати вершки. Залити цією масою верх та обмастити боки торта.

**КІНО**  
кінотеатр  
**Сінема Сіті**  
тел. 47-77-37, квитки — 30-65 грн



**«Легенда»**  
Кримінальний, трилер,  
7 жовтня, поч. — 13.00,  
15.40, 18.20, 21.00, 23.35

**«Заплати привиду»**  
Трилер, жахи, 7 жовтня,  
поч. — 14.10, 19.55, 23.55

**«Статеве виховання»**  
Комедія, 7 жовтня,  
поч. — 12.20, 18.00

**«Немає виходу»**  
Трилер, екшн, 7 жовтня,  
поч. — 16.00, 21.45



**«Пен: Подорож у Небувалію 3D»**  
Пригоди, сімейний, фентезі,  
з 8 жовтня

**«Стажер»**  
Комедія, 7 жовтня,  
поч. — 10.00, 14.50, 21.20

**«Я плюю на ваші могили-3»**  
Жахи, трилер, 7 жовтня,  
поч. — 19.20, 23.45

**«Еверест»**  
Драма, 7 жовтня, поч. —  
10.50, 12.25, 13.20, 18.40

кінотеатр  
**Палац кіно**  
тел. 52-33-33, квитки — 25 грн

**Мультфільм**  
На замовлення, 7 жовтня,  
поч. — 14.00

**Манхеттенський фестиваль**  
короткометражних фільмів,  
7 жовтня, поч. — 20.00



**«Забуте місто»**  
Фантастичний трилер,  
7 жовтня, поч. — 16.00



**Brutto з акустичною програмою**

Сергій Міхалок та Brutto повертаються в Тернопіль. Концерт відбудеться у ПК «Березіль» 21 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки — від 120 грн. Нова програма має назву Acoustic Full Contact. Це пісні з альбому «Родны край» та хіти «Ляпіс Трубецкой» у новому звучанні. Квитки — у касі ПК «Березіль», відділ Kopica (ЦУМ) та concert.ua.



**Зіграють агресивний метал**  
У межах туру Delirium Tour завітає ужгородський гурт Crucify Me Gently, який грає у стилях deathcore/sadgressive. Концерт буде у барі «Коза» 14 жовтня. Початок — о 19.00. Вхід — 40 грн. Місцева підтримка: гурт Satrias (death metal) та банд Where is My Wendy? (metalcore).



**Виступить Stoned Jesus**  
Концерт київського тріо буде у барі «Коза» 25 жовтня. Початок — о 21.00. Stoned Jesus грає мелодійну суміш року, металу з домішкою психоделії. Гурт завітає до Тернополя одразу після великого європейського туру та презентує тернополянам пісні зі свіжо-го альбому The Harvest.



**Завітають Hello.Future**  
Концерт рок-гурту зі столиці буде у барі «Коза» 17 жовтня. Початок — о 21.00. Hello.Future презентує пісні з дебютного альбому L. S. D. Музиканти творять у дещо незвичному для української сцени жанрі space rock. Їхня музика тягуча і розслабляюча. Приходьте за новими враженнями.



**Джамала про «Шлях додому»**  
Сольник буде у ПК «Березіль» 31 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки: 150–550 грн. Джамала завітає у межах всеукраїнського туру. Основа нової програми — платівка «Подих», яка вийде у світ у жовтні, а також пісні з міні-альбому «Дякую» та двох лонгплеїв. Квитки — на kasa.in.ua.



**Станцює ансамбль Вірського**  
Неймовірну хореографію продемонструють на сцені ПК «Березіль» 16 жовтня. Початок — о 19.00. Квитки: 80-220 грн. Ансамбль ім. Вірського — це 100 найсильніших артистів, яскраві і виразні рухи, блискучі обертання, стрибки до стелі. Квитки — у касі ПК «Березіль» та на karabas.ua.



**«Відлуння бароко»**  
Благодійний концерт «Відлуння бароко» влаштують у костелі монастиря бернардинів у Бережанах у неділю, 11 жовтня. Початок — о 14.00. Виступлять лауреати міжнародних конкурсів, солісти філармонії баритон Володимир Шагай та піаніст Олег Кирилюк. Тел. 067-354-50-96.

**КЛУБИ**  
**ALLURE CLUB**

просп. Злуки, 45,  
тел. 098-757-57-57



**Найкращі ведучі**  
Вечірку "Кращі MC України" проводять щосуботи. На відвідувачів чекають MC з усієї країни, весела атмосфера, хіти та конкурси. Гостей розважатимуть DJ Sensey і Dj Misha Breez. Початок — о 22.00. Вхід: для дівчат — 50 грн, для хлопців — 80.

**RIVERPOOL CLUB**

вул. Чумацька, 14,  
тел. 067-350-18-81

**The Subbotage Party**

Щосуботи клуб запрошує потусуватися під найкращу музику за останні 30 років. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 дівчатам — 40 грн, хлопцям — 80 грн.

**Discohouse Friday Night**

Щоп'ятниці для тернополян — вечори хаусу та лотерея для перших 99 відвідувачів із призами. До 23.00 — вхід безкоштовний, після 23.00 — дівчатам — 30 грн, хлопцям — 60.

**БУНКЕРМУЗ**

бульвар ім. Т. Шевченка, 1,  
тел. 067-350-22-10

Щосуботи запальні сети готують dj з різних куточків України. Потужні біти та яскраві емоції чекають усіх на вечірці. Щосереди у закладі заточують підбори під запальні ритми латино. Для тернополян — сальса, бачата і меренге. Початок розваг — о 20.00. Приходьте з друзями і заряджайтеся позитивом. Вхід — вільний.

**ВОМБА, НІЧНИЙ КЛУБ**

вул. Братів Гжицьких, 3,  
тел. 096-300-11-55.

**Ночі флірту**

Щонеділі — розкуті та запальні вечірки. Вхід для хлопців — від 20 грн, для дівчат — до 23.00 — безкоштовно, після 23.00 — від 20 грн.



**OPERA**

Клуб-ресторан щотижня пропонує такі вечірки: щочетверга — студентські вечірки (вхід 30 грн), щоп'ятниці — вечірки у стилі Maxim, щосуботи — Opera Club Show (вхід для хлопців — 50 грн, для дівчат — 30 грн). Упродовж тижня відвідувачі можуть взяти участь у караоке-вечірках. Початок розваг — щодня о 20.00.

**ФІЛАРМОНІЯ**



**Концерт до Покрови**  
Концерт до Дня Покрови відбудеться у філармонії 14 жовтня. Початок — о 18.30. Участь беруть: камерний хор філармонії, народна артистка України Наталія Лемішка, заслужена артистка України Надія Гусяниця, Наталія Бойко, Вадим Дарчук, Володимир Шагай, Наталія Присіч, Оксана Малецька. Ведуча — заслужена артистка України Адріана Онуфрійчук. Квитки — у касі філармонії. Довідки за телефонами: 25-07-49 та 52-61-09.

**ВИСТАВКИ**

**«Що кажуть дерева?»**  
Дерев'яна скульптура Ліланда Беті, галерея «Бункермуз»

**«Єжи Гедройць і його справа. Досягнення Бібліотеки «Культури»**  
Експозиція, «Бункермуз»

**Живопис**  
Роботи арт-групи «Сновида», художній музей

**Малярство України кінця XX століття**  
Живопис, художній музей

**«За любов до Вітчизни карали на смерть: пацифікація»**  
Експозиція з фондів музею, краєзнавчий музей

**«Дніпровський каньйон — унікальний ландшафт Тернопільщини»**  
До 25-ї річниці з часу створення, фондові матеріали, краєзнавчий музей

**Георг Пінзель**  
Скульптура, постійна виставка, краєзнавчий музей

**ТЕАТР**

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА**  
(бульв. Т. Шевченка, 6). Тел. 52-40-66, квитки від 50 до 80 грн, поч. — 17.00

**«Гуцулка Ксеня»**  
Прем'єра! Музична комедія, Я. Барни, 10 жовтня

**«Украдене щастя»**  
Драма, І. Франко, 11 жовтня

**«Кайдашева сім'я»**  
Драма, за І. Нечуєм-Левицьким, 14 жовтня

**«Медовий місяць на всі сто»**  
Комедія, Р. Куні, 17 жовтня

**«Квартет для двох»**  
Комедія для дорослих, А. Крим, 18 жовтня

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ТЕАТР АКТОРА ТА ЛЯЛЬКИ**  
(вул. Січових стрільців, 15). Тел. 52-49-54, квитки — 20 грн, поч. — 12.00, 14.30



**«Наречена світанкової зорі»**  
Легенда про кохання, А. Касона, 15 жовтня



**«Айболить проти Бармалея»**  
Казка для дітей та їхніх батьків, Р. Биков, В. Коростильов, 11 жовтня

## «ГАЛИЧАНКА» – У ФІНАЛІ КУБКА

**Прошли** ■ Одержавши дві перемоги у трьох матчах, волейболістки тернопільської «Галичанки» з другого місця пробилася до фіналу чотирьох Кубка України. У міжсезоння склад команди суттєво омолодився, не за горами – старт у чемпіонаті країни



Тернопільська «Галичанка» у міжсезоння втратила трьох ключових волейболісток

АНДРІЙ ТИХИЙ, 0-97-636-12-34,  
ANDRIY.TUKHUY@20MINUT.UA

Перемоги над луцькою «Волинню» і чернігівським «Педуніверситетом» забезпечили тернопільській «Галичанці» прохід до наступного раунду Кубка України з волейболу.

Перший етап кубкового турніру з 2 до 4 жовтня відбувався у Южному, що на Одещині. Сенсаций під час трьох ігрових днів не сталося, відтак до наступного раунду цілком прогнозовано пройшли южненський «Хімік» і наша «Галичанка». Тернопільянки у першій грі з рахунком 3:0 обіграли луцьку «Волинь». Утім, у наступній грі підопічним Андрія Романовича не вдалося зацепитися за очки у грі з чинним чемпіоном країни — «Хімі-

ком». Тож поразка з рахунком 0:3. У заключному матчі тернопільянки не мали жодних проблем із чернігівською командою (3:0), а тому набрали шість очок та посіли друге місце у турнірній таблиці першого етапу і пройшли далі. У фінальному турі «Галичанка» зіграє наприкінці грудня.

— Нашій молодій команді потрібно ще дуже багато працювати, — каже головний тренер «Галичанки» Андрій Романович. — Це нам наочно продемонстрував матч проти чемпіона «Хіміка», який навіть не набрав своїх оптимальних кондицій. Утім, будемо старатися досягти певного рівня.

До слова, у міжсезоння склад «Галичанки» суттєво змінився. Завершили ігрову кар'єру про-

відні волейболістки команди Юлія Палій і Наталія Чернецька. До Франції переїхала ліберо «Галичанки» Вікторія Дельрос. Натомість команду поповнила догравальниця Тетяна Карпушина, яку наша команда орендувала у южненського «Хіміка».

— Поки що рано оцінювати якості нашого новачка, — додає пан Романович. — Таня працює разом із командою лише тиждень, але її роботою на тренуваннях я задоволений. Впевнений, що ця спортсменка допоможе нам під час сезону.

Уже цього тижня 9-10 жовтня «Галичанка» розпочне виступи і у регулярному чемпіонаті української «Суперліги». Вдома тернопільянки поміряться силами із луцькою «Волинню».

— Прагнемо за підсумками

сезону потрапити у фінал чотирьох, — каже наставник тернопільської команди. — Далі, якщо вдасться, постараємося боротися за медалі. Водночас хочу, щоб команда додавала у грі, а особливо щоб прогресували молоді волейболістки.

Завоювати медалі у новому сезоні — мета незмінного капітана «Галичанки» Олени Туркулі. Спортсменка вважає, що команда провела хорошу підготовку у міжсезоння.

— Чимало роботи ми провели під час підготовки, — каже вона. — Хотілося б, щоб це дозволило нам завойовувати якнайбільше перемог. Прагнемо нарешті увійти до трійки призерів. Зараз у команді фактично лише молодь, але у цієї молоді є потенціал.

## СПОРТИВНІ НОВИНИ

### Чемпіонат у Підгородньому

• Відкритий чемпіонат Тернопілля з літнього біатлону серед хлопців і дівчат, юнаків і юніорок нещодавно відбувся на навчально-спортивній базі «Колос» у Підгородньому.

Спортсмени провели дві гонки — спринтерську та гонку на лижеролерах. У підсумку більшість призових місць завоювали спортсмени з Тернопілля. Хоча не відставали від господарів і львівські біатлоністи, які теж приїхали позмагатись на відкритій першості.

Додамо, що у Підгородньому змагались юні спортсмени з Тернополя, Шумська, Ланівців, Козови, Доброводів, Львова та Новояворівська.

### Кубок взяла «Вікторія»

• Фінал міні-футбольного турніру на кубок «Галицького лева» відбувся минулого тижня у Великих Бірках.

Фіналістами турніру стали чотири команди з Великих Бірок, Залізців, Плотичі і Тернополя. У результаті матчів перше місце здобула команда «Вікторія» з Тернополя. Другими стали футболісти із Залізців, а третьою — команда з Великих Бірок.

### «Нива» — чемпіон достроковий

• Тербовлянська «Нива» за три тури до фінішу чемпіонату Тернопілля з футболу забезпечила собі золоті медалі.

Підопічні Романа Курдупеля 4 жовтня одержали виїзну перемогу над кременецьким «Буревісником» із рахунком 1:2 і стали недосяжними для найближчих переслідувачів у турнірній таблиці.

Додамо, що «Нива» підтверджує звання найкращої команди області вдруге поспіль. Також цього року тербовлянці виграли Кубок та Суперкубок Тернопілля. Крім цього, «Нива» взяла участь в аматорському Кубку України з футболу.

### Стартували у фіналі

• Тернопільська регбійна команда «ДЮСШ Спартак — СК Тернопіль» серед 16-17-річних юнаків взяла участь у першому фінальному турі чемпіонату України з регбі.

Наші земляки провели два поєдинки у Львові. У першій грі тернопільяни з рахунком 20:28 поступилися збірній Хмельницької області. Проте у наступному матчі «ДЮСШ Спартак — СК Тернопіль» переміг однолітків зі Львова — 14:35.

## Краматорськ тернополянам не по зубах

АНДРІЙ ТИХИЙ, 0-97-636-12-34,  
ANDRIY.TUKHUY@20MINUT.UA

Синхронних поразок зазнали тернопільські футбольні клуби в 11-му турі Першої ліги, що відбувся 3-4 жовтня.

Спершу на тернопільському міському стадіоні мінімально поступилася тернопільська «Нива» з рахунком 0:1, яка приймала краматорський «Авангард». Суперник нашого клубу минулий сезон пропустив через бойові дії на Сході України, але цьогоріч краматорці успішно повернулися у чемпіонат

України з футболу.

Єдиний і переможний м'яч за «Авангард» провів нападник Владислав Нехтій. Після стрімкої контратаки гостей форвард обікрав захисника «Ниви» та пробив у нижній кут воріт. Додамо, що ще у першому таймі тернополяни залишилися у меншості. Дві жовті картки отримав нападник Андрій Фаюк, який покинув поле достроково. Наставник «Ниви» після гри не приховував своїх претензій і до головного арбітра.

— Спочатку арбітр не зафіксував відверту гру рукою і в наступній

атаці нам забили гол, — обурюється тренер «Ниви» Петро Бадло. — У першому таймі суддя теж не зафіксував гру рукою у суперників. Я не можу пояснити таку поведінку. Сподіваюся, що в Україні є відповідні органи, які контролюють роботу арбітрів, і вони зроблять певні висновки.

Відтак після 11-ти турів «Нива» продовжує перебувати на останньому шаблі турнірної таблиці.

Наступного дня свою порцію голів отримав муніципальний футбольний клуб «Тернопіль». Підопічні Василя Івөгеша на виїзді зу-

стрічалися з «Сумами» і програли з розгромним рахунком 4:1. Першими забили саме тернополяни — гол в активі Ігоря Сорочького. Однак розвинути успіх гостям не вдалося. Натомість господарі поля впевнено провели чотири м'ячі у відповідь.

Додамо, що через дискваліфікацію «Тернополю» у цій грі не допоміг один із ключових гравців Віталій Богданов. Також через травми відсутніми були Василь Чорний та Олександр Музика.

ФК «Тернопіль» у турнірній таблиці Першої ліги посідає 14-те місце, набравши 12 очок.

### ТИЖНЕВИК «RIA ПЛЮС»

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «RIA плюс» №507-107 ПР, серія ТР, видане 10.08.2011 р. Державним комітетом телебачення і радіомовлення України. Засновник ТОВ «RIA Холдинг». Видавець з 2006 року - ТОВ «Видавництво "РІА"»; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а

Газета є членом "Української Мережі Оголошень".

Газета є членом асоціації видавців періодичної преси України.

Газета є членом Всеукраїнської Газетної Асоціації

Тижневик «RIA плюс» доставляють за передплатою підприємствам Тернопільщини та провідним підприємствам України.

Безкоштовне розповсюдження друкованого ЗМІ оплачено рекламодавцем.  
Реклама позначається реєстраційним номером та друкується відмінним від основного шрифтом. Матеріали у рубриках «Новини компанії», «Шопінг», «Політична позиція» та «Прес-служби» публікуються на правах реклами. Редакція не завжди поділяє думки авторів та не несе відповідальності за тексти реклами й оголошень. Передрук матеріалів — тільки з дозволу редакції. Буквосполучення **RIA, PIA, PIA** (а також у сполученні з будь-якими словами та висловами), графічні зображення вказаного, заборонені для копіювання згідно з авторськими правами.

### АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

м. Тернопіль, вул. Дубовецька, 16 (колишній будинок офіцерів). Працюємо 9.00-18.00.  
Поштова адреса: 46001, м. Тернопіль, а/с 110.

Телефони редакції: (0352) 43-00-50, 43-00-56  
Телефони кур'єрської служби і передплати: (0352) 43-00-50, 43-00-56

E-mail: [design@te.ria.ua](mailto:design@te.ria.ua)  
«RIA плюс» в Інтернеті: <http://20minut.ua>

### ПРАВИЛА ПОДАЧІ ОГолошень ЧИТАЙТЕ НА 3-й СТОР. БЛОКУ «РОБОТА»

Інформація для публікації надається інформаційним агентством ТОВ «Видавництво "РІА"»; код ЄДРПОУ 34095069; адреса: 21032, м.Вінниця вул. Ширшова, 3а; свідоцтво про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності серія КВ №.194-57Р від 12.08.2009 р

Директор: Юрій Штопка.  
Головний редактор: Світлана Чернецька, 0-98-836-92-47.

Верстка: Юрій Карпук.  
Коректура: Ірина Чубата.

Відділ реклами: 43-00-50.  
Відділ кур'єрської служби та передплати: Лілія Павлішин, 0-95-837-87-14.  
Номер набраний та зверстаний комп'ютерним центром RIA.

Віддруковано в друкарні "Прес Корпорейшн Лімітед", м. Вінниця, вул. Чехова, 12а, тел. 0-432-55-63-97.

Тираж 27541 примірників. Зам. №15 1240

### БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ

ексклюзивної рекламної агенції ТОВ «Медіа Дім РІА»: р/р 26006000416776 код ЄДРПОУ — 34377553 в ВАТ «Укрксімбанк», м. Тернопіль, МФО 302429, свід. про реєстр. плат. ПДВ № 100065551. Інд. податк. номер 343775502080.

Передплатний індекс

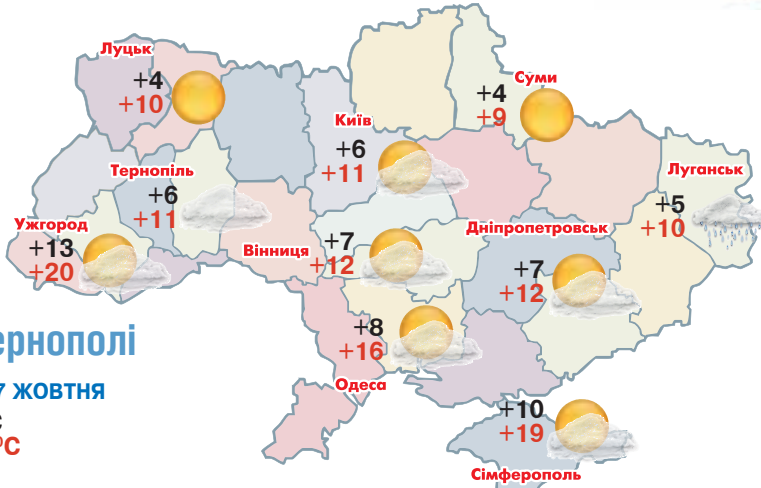
22 196



## Чим живуть видавництва

Із чого починалася видавнича справа у Тернополі, з якими труднощами стикаються видавці і які видання мають попит. Про це – у наступній публікації проекту «Можемо й так», присвяченій історіям успішних підприємств нашого міста. Читайте у «RIA плюс» від 14 жовтня

## СПОНСОР ПРОГНОЗУ ПОГОДИ



## Погода у Тернополі

- СЕРЕДА, 7 ЖОВТНЯ**  
+6+8°C  
+9+11°C
- ЧЕТВЕР, 8 ЖОВТНЯ**  
+2+4°C  
+8+10°C
- П'ЯТНИЦЯ, 9 ЖОВТНЯ**  
+2+4°C  
+9+11°C
- СУБОТА, 10 ЖОВТНЯ**  
+1+3°C  
+5+7°C
- НЕДІЛЯ, 11 ЖОВТНЯ**  
+2+4°C  
+4+6°C

ортопедичні  
**МАТРАЦИ**  
дивани • ліжка • шафи-купе  
В ІНТЕРНЕТІ ДЕШЕВШЕ!!!  
www.nashi-mebli.com.ua  
СПОДИВАННЯ ЗІРКА  
**НАШІ МЕБЛІ** вул. Б.Хмельницького, 18 (2 пов.)  
тел: (096) 00-111-00

## АНЕКДОТИ

— Офіціант, можна ще посмажити цих перепілок?  
— А що вони погано просмажені?  
— Я не знаю, але вони у мене салат жеруть!

— Діти, хто знає, від якого овоча слюзяться очі?  
— Від картоплі.  
— Подумай гарненько. Можливо, ти хотів сказати, що від цибулі?  
— Маріє Іванівно, вам коли-небудь картоплю в око потрапляли?

— Петрик – найнеслухняніший учень у класі, – скаржиться вчителька, – і найприкріше, що він ніколи не прогулює уроки.

\*\*\*  
У міськгазі:  
— Синку, що це таке? Плитку зранку включила, а газ не горить.  
— Бабусю, а ви сірник запалювали?  
— Забула, зараз запалю...  
\*\*\*  
— Васильку, чому ти сьогодні запізнився?  
— У мене дідусь помер.  
— Ой, яке горе! А від чого помер?  
— Від удару.  
— У нього було хворе серце?  
— У бабусі була важка сковорідка!

На зйомках кліпу зірка російської естради Алла Пугачова зривається з висоти і падає... Люди довкола зазверли від несподіванки і мовчать.

Раптом хтось запитусь:  
— Бажання всі встигли загадати?  
\*\*\*  
Оголошення: "Шукаю активну жінку. Коротко про себе: 15 гектарів городу".  
\*\*\*  
— Прокидаюся, а біля ліжка ящик горілки стоїть. Ну, думаю, допився! Заплющую очі, знову розплющую – нема горілки! Тепер мучить питання: навіщо я очі заплющував?  
\*\*\*  
Стоїть на дорозі BMW і не заводиться. Ззаду всі машини сигналять. З BMW виходить блондинка, йде до водія машини позаду і каже:  
— Молодий чоловіче, погляньте, що у мене з машиною, а я тим часом замість вас посигналю.

**Mic RIA**  
ФОТОКОНКУРС

Учасниця конкурсу:  
**Гуйда Наталія**  
— 25 років —  
Весела, комунікабельна та щеспрямована.  
Життєве кредо:  
немає нічого неможливого!

Партнер конкурсу:  
**spa NAOMI**  
ПЕРЕДУМКА

Фото зроблено у «Арт-Центрі», фотограф: Вілена Орловська і Павло Федчук, макіяж та зачіска: Юлія Козачук.

Індивідуальний прийом веде легендарна  
**ГАННА**

Багато років Ганна пропускає чужий біль через своє серце, змінює долі людей, дарує їм щастя. Ганна захистить від біди і несприятливих подій та вчинків. Якщо ваші кохання, благополуччя, бізнес чи сімейні узи під загрозою, вона допоможе вам все владнати. Ганна виводить з пригнічення, коригує карму, позбавляє від впливу чорної магії, звільнить вас від всіх видів причини, навроків, чаклунства, переляку, родового прокляття, «віночка безшлюбності».

Ганна чекає вас з 10.00 до 13.00 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 жовтня за адресою: м. Тернопіль, вул. І. Франка, 5 (навпроти кінотеатру ім. І.Франка).  
Можна придбати методичні посібники, амулети, фотографії.

**КРЕДИТИ**  
навіть при наявності декількох діючих кредитів, просрочок та неофіційного працевлаштування  
споживчі, іпотечні, автокредити  
до 500 000,00 грн  
(098) 80 - 60 - 891  
Тернопіль, вул. Живова 11-а, оф. 31 (ТЦ "ПЛАЗМА" навпроти автовокзалу)

щомісячний платіж на 5 років:  
25 000 грн - 579,17 грн  
50 000 грн - 1158,33 грн  
100 000 грн - 2316,67 грн

## Гороскоп

**ОВЕН**  
Зверніть увагу на дисципліну, начальство не терпить запізнення. Успіху досягнете з однодумцями. Не плітуйте. Ймовірно негаразди з партнерами або податковою.

**ТЕЛЕЦЬ**  
Доля випробує вас на міцність. Подолаєте перешкоди, якщо не звернете уваги на плітки і чутки. Не бійтеся змін і активних дій. Проявіть стриманість і коректність.

**БЛИЗНЮКИ**  
Сконцентруйтеся на головній справі. Не докладаючи зусиль, будете привабливим для оточення. Не варто задирати ніс. Врахуйте думку близьких перед прийняттям рішення.

**РАК**  
Вам доручать складне завдання. Якщо з ним впораетесь, це підвищить ваш авторитет. Починайте діяти, не упускаючи час. Прислухайтесь до порад, які дають оточуючі.

**ЛЕВ**  
Не поспішайте, і удача буде на вашому боці. Доводьте справи до кінця. Є шанс піднятися кар'єрними щаблями. Будьте делікатним при спілкуванні, не вступаєте у суперечки.

**ДІВА**  
Вам слід навчитися розслабитися. Намагайтеся адекватно реагувати на події, не впадайте в паніку. У середу не говоріть зайвого, у п'ятницю виправте свої помилки.

**ТЕРЕЗИ**  
Вам слід перемогти свої комплекси і страхи. У четвер можна втілювати в життя авантюрні плани. У суботу не вірте улесливим промовам, вами намагаються маніпулювати.

**СКОРПІОН**  
Розподіліть сили рівномірно. Вас буде супроводжувати успіх у пошуках роботи. Тиждень може стати міцним фундаментом для кар'єрного зльоту і фінансової стабільності.

**СТРІЛЕЦЬ**  
Якщо щось не виходить, не йдіть напролом. Чим менше будете говорити про наміри і плани, тим швидше здійсняться. Не створюйте конфліктних ситуацій через дрібниці.

**КОЗЕРІГ**  
Проявіть мудрість і обачність, від цього залежатиме розвиток подій. Будьте терплячі при вирішенні сімейних проблем. У вихідні підіть на прогулянку, змініть обстановку.

**ВОДОЛІЙ**  
Ви здатні обеззброїти критично налаштованих до вас людей увагою і доброзичливістю. Багато встигнете зробити, не заганяйте себе в кут. Не піддавайтеся на провокації.

**РИБИ**  
Вас чекає багато зустрічей, телефонних дзвінків, переговорів. Буде чимало справ і турбот. З близькими можливі сварки. Постарайтеся не відволікатися від важливого проекту.

ТАКСІ  
**ШАНС**  
42-08-08 43-08-08 44-08-08  
Таксі Шанс замовляй Газету RIA плюс читай!

Щосереди читайте свіжий примірник газети «RIA плюс» під час поїздки на таксі «Шанс»